

Opas elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen välisen talousvesisopimuksen laatimiseen

Elintarviketeollisuusliitto

Vesilaitosyhdistys
Vattenverksföreningen VVY

ESIPUHE

Tähän oppaaseen on koottu periaatteet elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen välisen talousvesisopimuksen solmimiseksi. Sopimusmallin ja ohjeistuksen laatimisessa on käytetty maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2014 julkaisemaa Elintarviketeollisuus vesihuoltolaitoksen asiakkaana –julkaisua (ks. luku 7 Hyödylliset linkit).

Elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen välinen talousvesisopimus on sopimustyyppiltään käyttösopimus. Liittymissopimus tehdään erikseen. Liittymissopimusta ei käsitellä tässä oppaassa.

Oppaan tarkoitus on edistää osapuolten välisten erillisten talousvesisopimusten solmimista, sillä tavanomaiset kuluttaja-asiakkaan ja vesihuoltolaitoksen väliset käyttösopimukset eivät yleensä sovellu elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen väliseksi sopimukseksi. Lisäksi tavoitteena on edistää yhteistyötä elintarviketeollisuusyritysten ja vesihuoltolaitosten välillä sekä lisätä keskinäistä tietoisuutta osapuolten toiminnan käytännön toiminnasta ja erityispiireistä. Sopimuksen lähtökohtana on aktiivinen yhteistyö osapuolten välillä ja asiakassuhteen erityispiirteiden huomioonottaminen.

Vesihuoltolaitoksen ja elintarviketeollisuusyrityksen välinen sopimus on yksityisoikeudellinen sopimus. Lainsäädäntö tai viranomaiset eivät velvoita erillisen talousvesisopimuksen laatimiseen. Erillisen talousvesisopimuksen solmiminen on suositeltavaa, jotta osapuolten vastuut ja velvoitteet tulevat sovituksi tarpeellisella tasolla.

Erillinen talousvesisopimus osapuolten välille on tarpeen silloin, kun elintarviketeollisuusyrityksen toiminta on sellaista, että se ei kuulu vesihuoltolain (119/2001) soveltamisalan piiriin (vesihuoltolaki 2 §). Vesihuoltolain soveltamisalan ulkopuolelle kuuluvat esimerkiksi toimijat, jotka käyttävät merkittävästi enemmän vettä kuin asutus. Lisäksi erillinen talousvesisopimus on tarpeen silloin, kun asiakas sitä tarvitsee elintarviketuotannon jatkuvuuden tai elintarviketurvallisuuden varmistamiseksi.

Tässä oppaassa kuvataan yleisellä tasolla elintarviketeollisuuden vedenkäytön erityispiirteitä ja niistä aiheutuvia vaatimuksia talousvesisopimukselle sekä lainsäädännön viitekehystä. Talousvesisopimuksen malli on laadittu sopimuskohdittain siten, että malli sisältää ehdotuksen varsinaisesta sopimustekstistä sekä ohjeen, mitä sopimuskohdassa on otettava huomioon (selitysosa). Selitysosa on esitetty sinisessä laatikossa.

Tämä sopimusmalli on tarkoitettu sopimus pohjaksi ja se sisältää ehdotuksia siitä, mitä asioita sopimuksessa olisi hyvä käsitellä ja miten vastuuta voidaan jakaa. Sopijapuolet laativat talousvesisopimuksen aina omien tarpeidensa mukaisena.

Suomen Vesilaitosyhdistys ry (VVY) ja Elintarviketeollisuusliitto ry (ETL) ovat valmisteelleet tämän oppaan ja sopimusmallin yhdessä elintarvikeyritysten ja vesihuoltolaitosten edustajien kanssa. Valmisteluun ovat osallistuneet Atria Suomi Oy, HKScan Oyj, Meira Oy, Valio Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY, Riihimäen Vesi ja Suomen Kuntaliitto ry. Konsulttina työssä on toiminut Pöyry Finland Oy.

Tämä talousvesisopimusmallin laatimiseen ovat osallistuneet:

Elisa Piesala, Elintarviketeollisuusliitto ETL (Elintarviketeollisuusliiton yhteyshenkilö)

Anneli Tiainen, Vesilaitosyhdistys VVY (Vesilaitosyhdistyksen yhteyshenkilö)

Pekka Heikkilä, Elintarviketeollisuusliitto ETL

Anne Hirvelä, Atria Suomi Oy

Tuulia Innala, Suomen Kuntaliitto

Juha Koskimaa, HKScan Oyj

Aili Kähkönen, Elintarviketeollisuusliitto ETL

Riina Liikanen, Vesilaitosyhdistys VVY

Seppo Noko, HKScan Oyj

Miikka Pekkarinen, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY

Jarmo Rämö, Riihimäen Vesi

Janne Sahlstein, Valio Oy

Raimo Sinisalo, Meira Oy

Konsulttina työssä toimi Pöyry Finland Oy, jonka projektiryhmään kuuluivat:

Henna Luukkonen, projektipäällikkö

Heli Härkki

Johanna Sahlstedt

Kristiina Salminen

SISÄLLYSLUETTELO

1	OHJE SOPIMUSMALLIN KÄYTTÄMISEEN.....	6
2	SANASTO JA LYHENTEET	9
3	ELINTARVIKETEOLLISUUDEN JA VESIHUOLLON YHTEISTYÖN ERITYISPIIRTEITÄ.....	12
	Historiaa.....	12
	Ihmisten välinen yhteistyö on paras keino häiriöttömään toimintaan	12
	Talousveden käyttö elintarviketeollisuudessa	12
	Talousveden käyttö tuotteeseen tai höyryn valmistukseen ja sen todentaminen.....	13
	Elintarvike- ja vesiturvallisuus	13
	Häiriötilanteisiin varautuminen	14
	Ostajan huoltovarmuuskriittisyys ja asiakirjojen julkisuus	14
4	TALOUSVESISOPIMUSMALLI SELITYSOSINEEN.....	15
	SOPIJAPUOLET JA YHTEISTOIMINTA	15
	1 § Sopijapuolet.....	15
	Talousveden toimittajan (jälj. myyjä) nimi ja yhteystiedot	15
	Asiakkaan (jälj. ostaja) nimi ja yhteystiedot	15
	Talousveden käyttöpaikka	15
	2 § Yhteistoiminta	16
	SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS	17
	3 § Sopimuksen tarkoitus	17
	4 § Talousveden toimittamisen aloittaminen.....	18
	VEDEN MÄÄRÄ JA LAATU	19
	5 § Vastuuraja, myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot sekä veden mittaus.....	19
	6 § Veden laatu ja laadun seuranta	22
	7 § Vesimäärä ja paine	24
	RISKIENHALLINTA, TOIMINTA HÄIRIÖTILANTEISSA JA ILMOITUSVELVOLLISUUDET	24
	8 § Vahingon torjuminen ja yhteistyö riskienhallinnassa.....	24
	9 § Poikkeuksellinen talousvedenotto	26
	10 § Talousveden toimittaminen häiriötilanteissa.....	28
	11 § Talousveden toimittamisen keskeyttäminen kunnossapitotöiden vuoksi.....	29
	12 § Talousveden toimituksen keskeyttäminen ostajan laiminlyönnin vuoksi	30
	13 § Talousveden toimituksen virhe.....	31
	14 § Vahingonkorvaus.....	31
	15 § Ylivoimainen este.....	33
	HALLINTO JA TALOUS	34
	16 § Maksut, laskutus ja mittarin luenta.....	34
	ERIMIELISYYDET	35
	17 § Riidanratkaisu.....	35
	SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN, VOIMAANTULO JA IRTISANOMINEN	35
	18 § Sopimuksen muuttaminen	35
	19 § Sopimuksen voimassaolo	36
	20 § Sopimuksen päättäminen.....	37
	21 § Sopimuksen siirtäminen	38

22 §	Soveltamisjärjestys	38
23 §	Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot.....	38
24 §	Luottamukselliset tiedot	39
25 §	Päiväys ja allekirjoitukset.....	39
	Liite A: Yhteyshenkilöt	40
	Liite B: Tekninen liite.....	41
5 §	Vastuun raja ja myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot, veden mittaus	41
6 §	Veden laatu ja laadun seuranta	42
7 §	Vesimäärä ja paine.....	43
	Liite C: Hintaliite.....	45
	Liite D: Vesihuoltolaitoksen hinnasto	46
	Liite E: Vesihuoltolaitoksen palvelumaksuhinnasto	46
	Liite F: Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot	46
5	LAINSÄÄDÄNNÖN VIITEKEHYKSESTÄ.....	47
	Talousvettä ja vesihuoltoa koskevat säädökset	47
	Elintarvikkeiden valmistamiseen liittyvä lainsäädäntö	47
6	VESIHUOLTOLAITOSTEN YLEISTEN TOIMITUSEHTOJEN SOVELTAMISESTA TÄHÄN SOPIMUKSEEN.....	49
	LUKU 1. YLEISET TOIMITUSEHDOT	49
	LUKU 2. LIITTÄMINEN	49
	LUKU 3. SOPIMUS.....	49
	LUKU 7. LAITOKSEN TOIMINTA JA KESKEYTYKSET	50
	LUKU 8. KIINTEISTÖN VESI- JA VIEMÄRILAITTEISTOT	50
	LUKU 10. ASIAKKAAN KIINTEISTÖN KÄYTTÖ.....	50
	LUKU 11. ERIMIELISYYDET:.....	50
7	HYÖDYLLISET LINKIT	51
	OPPAAN LIITE: TALOUSVESISOPIMUSMALLI LIITTEINEEN	52

1

OHJE SOPIMUSMALLIN KÄYTTÄMISEEN

Tätä sopimusmallia suositellaan käytettäväksi, kun vesihuoltolaitos ja vesihuoltolain soveltamisalaan kuulumaton elintarviketeollisuusyrittäjä sopivat talousveden toimittamisesta elintarviketeollisuusyrittäjän tarpeisiin. Sopimusmallia voidaan soveltaa tarvittaessa myös silloin, kun elintarviketeollisuusyrittäjä kuuluu vesihuoltolain soveltamisalaan.

Erityinen talousvesisopimus on tarpeen, sillä vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan tavanomaiset sopimusehdot eivät aina sovellu elintarviketeollisuusyrittäjän ja vesihuoltolaitoksen väliseen sopimukseen. Esimerkiksi toimitettavan veden määrästä, laadusta ja toiminnasta häiriötilanteissa on tarpeen sopia tarkemmin, sillä monia vesihuoltolaitoksen tavallisesti käyttämiä sopimusehtoja sovelletaan vain kuluttaja-asiakkaisiin. Erillisen talousvesisopimuksen laatimiseen tulee aina pyrkiä, mikäli jompikumpi osapuolista ehdottaa sen laatimista.

Ennen sopimusneuvotteluiden aloittamista arvioidaan, kuuluuko elintarviketeollisuusyrittäjän harjoittama toiminta vesihuoltolain soveltamisalan piiriin eli onko sen toiminta verrattavissa asutuksen vesihuoltoon. Vesihuoltolaitos ja elintarviketeollisuusyrittäjä harkitsevat yhdessä, milloin yrityksen toiminta on sellaista, että se ei kuulu vesihuoltolain soveltamisalan piiriin. Pääsääntöisesti isot ja keskisuuret elintarviketeollisuusyrittäjät ovat vesihuoltolain soveltamisalan ulkopuolella, sillä niiden talousveden käyttömäärät ovat suuria ja niiden tuottaman jäteveden laatu eroaa asutuksen jätevedestä. Vesihuoltolain ulkopuolelle jäävillä elintarviketeollisuusyrittäjillä on suurin tarve tehdä talousvesisopimus sekä varmistaa talousveden saatavuus.

Sopimusmallin tavoitteena on kehittää sopimuskulttuuria ja edistää sopimusten laatimista. Sopimustarve arvioidaan tapauskohtaisesti. Taulukkoon 1 on koottu tilanteita, joissa erillisen talousvesisopimuksen laatiminen voi olla tarpeen.

Taulukko 1. Tilanteita, joissa erillisen talousvesisopimuksen laatiminen on tarpeen.

Vesihuoltolaitoksen näkökulmasta perusteena erillisen talousvesisopimuksen laatimiselle voivat olla esimerkiksi seuraavat seikat	Vesihuoltolaitoksen on ryhdyttävä erityisiin toimenpiteisiin, jotta se voi huolehtia talousveden toimittamisesta elintarviketeollisuusyrittäjän tarpeisiin.
	Elintarviketeollisuusyrittäjä on suuri yksikkö ja tarvitsee paljon vettä suhteessa vesihuoltolaitoksen toimittaman talousveden määrään.
	Elintarviketeollisuusyrittäjän sijoittuminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkoston alueelle vaikuttaa vesihuoltolaitoksen verkoston mitoitukseen ja aiheuttaa huomattavia investointitarpeita.
Elintarviketeollisuusyrittäjän näkökulmasta perusteena erillisen talousvesisopimuksen laatimiselle voivat olla esimerkiksi seuraavat seikat	Yritys käyttää prosesseissaan paljon talousvettä tai sen vedenottomäärät vaihtelevat jollakin aikavälillä.
	Elintarviketurvallisuus ja elintarviketeollisuusyrittäjän toimintaedellytysten varmistaminen

	edellyttävät erillistä sopimusta talousveden toimittamisesta.
	Yrityksellä on erityisvaatimuksia talousveden laadulle tai toimitusvarmuudelle.

Mikäli osapuolet päättävät laatia erillisen talousvesisopimuksen, on molempien osapuolten selvitettävä ennen sopimusneuvotteluiden aloittamista omat tarpeensa sopimuksen suhteen. Taulukkoon 2 on koottu asioita, jotka osapuolten on tarpeen selvittää ennen sopimusneuvotteluita.

Taulukko 2. Tilanteita, joissa erillisen talousvesisopimuksen laatiminen on tarpeen.

Vesihuoltolaitoksen on selvitettävä
Nykyinen sopimustilanne toimijoiden välillä (käyttö- ja liittymissopimukset) sekä tiedot mahdollisista liittymisjärjestelyistä (esimerkiksi karttaote liittämiskohdasta).
Vesihuoltolaitoksen tavanomaiset sopimusehdot sekä yleiset toimitusehdot.
Kuinka paljon ja millä painetasolla talousvettä pystytään toimittamaan nykyisen verkoston kautta elintarviketeollisuusyrityksen käyttöpaikkaan (l/s, m ³ /d)? Arviossa otetaan huomioon muut verkostoalueen vedenkäyttäjät, mahdollisen putkirikon vaikutukset painetasoon ja talousveden toimitusmäärään sekä arvio putkirikon aiheuttaman häiriön kestosta.
Millaisen talousvesimäärän toimittaminen edellyttää lisäinvestointeja vesihuoltolaitoksen talousveden tuotantoprosessiin ja/tai vedenjakeluverkostoon? Millaisia investointeja vaaditaan?
Liittyykö talousveden toimittamiseen yrityksen käyttöpaikalle erityisiä riskejä (WSP:n perusteella)? Riskit voivat kohdistua jakeluverkoston kuntoon, raakavesilähteisiin tai veden käsittelyprosessiin.
Vesihuoltolaitoksen toimittaman talousveden erityispiirteet sekä mahdolliset laatu-poikkeamat, joihin on viranomaisen lupa.
Onko vesihuoltolaitoksen mahdollista toimittaa talousvesiasetuksen laatuvaatimuksista ja –suosituksista poikkeavaa talousvettä?
Elintarviketeollisuusyrityksen on selvitettävä
Nykyinen sopimustilanne toimijoiden välillä (käyttö- ja liittymissopimukset) sekä tiedot mahdollisista liittymisjärjestelyistä (esimerkiksi karttaote liittämiskohdasta).
Vesihuoltolaitoksen tavanomaiset sopimusehdot sekä yleiset toimitusehdot.
Onko elintarviketeollisuusyrityksellä erityisiä tarpeita toimitettavan talousveden laadulle (erityisesti talousvesiasetuksen laatuvaatimuksista ja –suosituksista poikkeavat vaatimukset)? Mitkä ovat talousveden kriittiset laatuparametrit? Yritys pyytää

vesihuoltolaitokselta suppeiden ja laajojen vesianalyysien tuloksia sekä tutustuu ja vertaa niitä omiin tarpeisiinsa.
<p>Paljonko vettä tarvitaan eli</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veden yleiskulutus m³/d • Suurin mahdollinen hetkellinen kulutus l/s • Liittyykö veden kulutukseen kausittaisuutta (onko yrityksellä tietty vuosittainen käyntiaika) • Onko yrityksellä erityisiä tarpeita veden painelle? Onko yrityksellä käytössä prosessilaitteita joiden toiminta on riippuvaista veden verkostopaineesta?
Onko elintarviketeollisuusyrityksellä mahdollisuutta osallistua vesihuoltolaitoksen elintarviketeollisuusyritystä palveleviin talousveden toimittamiseen liittyviin investointeihin tai toteuttaa investointeja itse?
Yrityksen mahdolliset investointisuunnitelmat tai toiminnan laajuuteen liittyvät suunnitelmat. Miten suunnitelmat vaikuttavat talousveden tarpeeseen tai laatuvaatimuksiin?
Oman vesihuoltojärjestelmän (putkisto) rakenne layout-kuvissa.
Veteen liittyvät riskit yrityksen prosessissa (HACCP).

Talousvesisopimus laaditaan yhteistyössä osapuolten välillä käytävissä sopimusneuvotteluissa. Neuvottelujen pohjana suositellaan käytettävän tätä sopimusmallia. Sopimusmallia käyttämällä varmistetaan siitä, että talousveden toimittamisen kannalta olennaisista asioista on sovittu. Sopimusmallia muokataan sopijapuolten tarpeiden mukaisesti. Sopimus laaditaan sellaiseksi, että sen ehtoja pystytään noudattamaan.

Talousvesisopimuksen malli on kuvattu sopimuskohdittain tämän oppaan luvussa 4 (Talousvesisopimusmalli selitysosineen). Jokaisen sopimuskohdan yhteydessä on ohjeet mitä asioita kyseisessä sopimuskohdassa on otettava huomioon. Selitysoasa sisältää myös vaihtoehtoja varsinaiselle sopimustekstille sekä esimerkkejä määräajoista, joita sopimuksessa voidaan soveltaa.

Sopimusmalli sisältää [hakasulkeissa] olevia lauseita, sanoja ja kuvailuja. Hakasulkeissa olevat tekstit korvataan tapauskohtaisesti sopimusneuvotteluissa sovitulla asioilla. Esimerkiksi määräaikoja koskevat kohdat on kirjattu hakasulkeisiin. Lisäksi sopimusmalli sisältää (kaarisulkeissa) olevia lauseita. Nämä lauseet sisällytetään tarvittaessa talousvesisopimukseen. Lauseita voidaan käyttää sellaisenaan.

Elintarviketeollisuuden erityispiirteitä ja niistä aiheutuvia vaatimuksia talousvesisopimukselle on kuvattu luvussa 3 (Elintarviketeollisuuden ja vesihuollon yhteistyön erityispiirteitä). Talousvettä koskeva lainsäädäntö on kuvattu luvussa 5 (Lainsäädännön viitekehystä).

2 SANASTO JA LYHENTEET

Sanasto

Asiakas	Tässä ohjeessa asiakas = ostaja eli elintarvikealan toimija, joka tekee käytösopimuksen talousveden ostamisesta ja käyttämisestä
Elintarviketeollisuus-yritys	Elintarvikelain (23/2006) 6 §:ssä tarkoitettu elintarvikehuoneisto, jossa myytäväksi tai muuten luovutettavaksi tarkoitettuja elintarvikkeita valmistetaan tai muuten käsitellään.
Erityistilanne	Vesihuollon palvelutuotantoa vaikeuttava tai vaarantava tilanne lukuun ottamatta normaaleja toimintahäiriöitä.
HACCP	HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points, vaarojen arviointi ja kriittiset hallintapisteet) on elintarviketuotannon hallintajärjestelmä, jossa elintarvikkeen turvallisuus taataan terveyttä vaarantavien biologisten, kemiallisten ja fysikaalisten vaarojen hallinnalla elintarvikkeiden raaka-aineista niiden valmistukseen, jakeluun ja myyntiin. HACCP-järjestelmä on osa elintarvikehuoneiston omavalvontajärjestelmää.
Huoltovarmuus	Yleisesti huoltovarmuudella tarkoitetaan kykyä sellaisten yhteiskunnan taloudellisten perustoimintojen ylläpitämiseen, jotka ovat välttämättömiä väestön elinmahdollisuuksien, yhteiskunnan toimivuuden ja turvallisuuden sekä maanpuolustuksen materiaalien edellytysten turvaamiseksi vakavissa häiriöissä ja poikkeusoloissa.
Huoltovarmuuskriittinen organisaatio	Organisaatio, joka on erityisen merkittävä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta. Huoltovarmuuskriittinen organisaatio voi olla yritys tai muu organisaatio.
Häiriö	Toteutunut riski.
Häiriötilanne	Ks. erityistilanne.
Käyttöpaikka	Paikka kuten kiinteistö tai osoite, jossa talousvettä käytetään esim. elintarvikkeiden valmistukseen. Yksilöidään sopimuksessa. Asiakasyrityksellä voi olla käytössä useita käyttöpaikkoja.
Käyttökohta	Kohta, jossa vesihuoltolaitoksen toimittama vesi otetaan käyttöön elintarvikeyrityksen vesihanasta.
Käytösopimus	Vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välinen sopimus vesihuoltolaitoksen tarjoamien vesihuoltopalveluiden käyttämisestä. Käytösopimuksen laatiminen edellyttää voimassa olevaa liittymissopimusta.
Käyttötarkkailu	Vesihuoltolaitoksen järjestämä lakisääteinen omavalvonta, johon sisältyy veden laadun, vedenkäsittelyprosessin toimivuuden, toimintaympäristön sekä vedenjakelun toimivuuden tarkkailua.

Liittyjä	Asiakas, joka tekee liittymissopimuksen vesihuoltolaitoksen kanssa kiinteistön liittämiseksi laitoksen vesihuoltoverkkoon.
Liittymissopimus	Vesihuoltolaitoksen ja sen asiakkaan välinen sopimus kiinteistön liittämiseksi vesihuoltolaitoksen verkostoihin. Liittymissopimus ei oikeuta vesihuoltopalveluiden käyttöön.
Liittämiskohta	Kohta, jossa vastuu talousveden laadun säilymisestä lainsäädännön ja sopimuksen mukaisena siirtyy vesihuoltolaitokselta asiakkaalle. Tyypillisesti liittämiskohdassa kiinteistölle johtava tonttijohto on liitetty vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkkoon.
Myyjä	Sopijapuoli, joka toimittaa ostajalle talousvettä talousvesisopimuksen mukaisesti. Tässä sopimusmallissa myyjä on vesihuoltolaitos. Vesihuoltolaitos voi olla esimerkiksi kunnan taseyksikkö, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, osakeyhtiö tai yksityinen vesiosuuskunta.
Omavalvonta	Elintarvikealan toimijan oma lakisääteinen järjestelmä, jolla toimija varmistaa, että elintarvike, alkutuotantopaikka ja elintarvikehuoneisto sekä siellä harjoitettava toiminta täyttävät niille elintarvikemääräyksissä asetetut vaatimukset. Omavalvontasuunnitelma sisältää esimerkiksi elintarvikkeiden takaisinvetosuunnitelman. Omavalvonta on viranomaisen valvoma toimintaa, joka perustuu lainsäädäntöön ja riskinarviointiin. Vesihuoltolaitoksen omavalvonta määritellään edellä kohdassa ”käyttötarkkailu”.
Ostaja	Sopijapuoli ja asiakas, joka tekee käyttösopimuksen talousveden ostamisesta ja käyttämisestä (tässä ohjeessa elintarvikeyritys on ostaja).
Riski	Määrätyn vaarallisen tapahtuman esiintymisen todennäköisyyden ja seurausten vakavuuden tulo.
Riskianalyysi	Saatavissa olevan tiedon järjestelmällistä käyttämistä vaarojen tunnistamiseksi ja riskin suuruuden arvioimiseksi.
Riskienhallinta	Järjestelmällinen toiminta riskien pienentämiseksi tai poistamiseksi niin, että ne ovat optimisuhteessa riskien rajoittamisen kustannuksiin samalla kun organisaation toiminnalle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa. Riskienhallinnan vaiheita ovat riskianalyysi, riskienhallintamenetelmän valinta, sekä riskienhallinnan organisointi.
Sopijapuolet	Myyjä ja ostaja
Talousvesi	Vettä, jota käytetään kotitalouksissa juomavetenä ja ruoan valmistamiseen sekä elintarvikealan yrityksissä tuotteiden valmistamiseen. Talousvesi on yleisen elintarvikeasetuksen (EY 178/2002) mukaan elintarvike siinä vaiheessa, kun se on otettu käyttöön elintarvikkeiden valmistukseen.

	Vesihuoltolain mukaan talousvedellä tarkoitetaan ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä sen mukaan kuin siitä terveydensuojelulaissa (763/1993) säädetään.
Talousvesiasetuksen mukainen valvontaviranomainen	Kunnan terveydensuojeluviranomainen valvoo talousvesiasetuksen mukaisesti talousveden laatua sekä vesihuoltolaitoksen toimintaa.
Talousveden laatuhäiriö	Tilanne, jossa talousvedelle asetetut laatuvaatimukset eivät täyty.
Talousvesihuolto	Veden toimittaminen talousvetenä käytettäväksi.
Varautuminen	Toiminta, jonka tarkoituksena on luoda ja ylläpitää organisaation riittävä valmius normaaliolojen erityis- ja häiriötilanteiden sekä poikkeusolojen varalta.
Verkoston huuhtelu	Vesihuoltolaitoksen suorittama toimenpide, jossa vedenjakeluverkostosta päästetään vettä pois esimerkiksi palopostin kautta. Tarkoituksena on poistaa esimerkiksi sakkoja.
Vesihuollon virhe	Veden laatu tai toimitustapa tai vesihuoltolaitoksen palvelu ei vastaa sitä, mitä sopimuksen tai säädösten perusteella voidaan edellyttää.
Vesihuolto	Veden johtaminen, käsittely ja toimittaminen talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtaminen ja käsittely.
Vesihuoltolaitos	Laitos, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos voi olla kunnan taseyksikkö, kunnan liikelaitos, kuntayhtymä, osakeyhtiö tai yksityinen vesiosuuskunta.
WSP (Water Safety Plan)	WHO:n ohjeen mukainen riskinhallintajärjestelmä talousveden laadun varmistamiseksi.
Yleiset toimitusehdot	Vesihuoltolaitoksen verkostoon liittämistä sekä laitoksen palvelujen toimittamisesta ja käyttämisestä tehtäviin sopimuksiin liitettävät vesihuoltolaitoksen laatimat yleisehdot.

Lyhenteet

ETL	Elintarviketeollisuusliitto ry
VVY	Suomen Vesilaitosyhdistys ry
VHL	Vesihuoltolaki (119/2001 ja Laki vesihuoltolain muuttamisesta 681/2014)

3 ELINTARVIKETEOLLISUUDEN JA VESIHUOLLON YHTEISTYÖN ERITYISPIIRTEITÄ

Historiaa

Suomessa elintarviketeollisuusyritykset ovat pääsääntöisesti kuntien vesihuoltolaitosten asiakkaita. Vesihuoltopalveluiden tuottaminen elintarviketeollisuusyrityksille on ollut paikoin osa kunnan elinkeinopolitiikkaa mm. 1960- ja 1970-luvuilla. Vesihuoltolaitosten ja elintarviketeollisuusyritysten välisellä yhteistyöllä on siten pitkät perinteet. Monin paikoin elintarviketeollisuusyrityksen vedenhankintamahdollisuudet ovat rajoitettuja ja siten vesihuoltolaitoksen toimittama talousvesi on lähes ainoa vaihtoehto vedenhankintaan. Näin ollen kuntien vesihuoltolaitosten toimittama talousvesi on elintarviketeollisuusyritysten tuotannon perusedellytys ja tärkeä osa elintarvikeketjua.

Elintarviketeollisuusliiton teettämän selvityksen mukaan yli 85 % elintarvikeyrityksistä kuului vuonna 2009 kunnallisen vesihuollon piiriin ja tämän lisäksi talousvettä käytetään alkutuotannossa esimerkiksi eläinten juomavedenä ja pesuissa. Elintarviketeollisuus käyttää yhteensä yli 16 miljoonaa kuutiota talousvettä vuosittain. Elintarviketeollisuuden käyttämän talousveden osuus kaikesta Suomessa toimitetusta talousvedestä on noin 2-5 %.

Ihmisten välinen yhteistyö on paras keino häiriöttömään toimintaan

Vesihuoltolaitoksen ja elintarviketeollisuusyrityksen välisessä sopimussuhteessa avoin keskustelu, tiivis yhteistyö sekä tiedon jakaminen puolin ja toisin on tärkeää. Talousvesisopimuksen toteuttamisessa ja mahdollisissa häiriötilanteissa ihmisten välinen vuorovaikutus on ensisijaisen tärkeää. Molemminpuolinen luottamus, toisen sopijapuolen toiminnan tunteminen sekä hyvä keskusteluyhteys auttavat ongelmatilanteissa. Häiriötilanteet pyritään välttämään varautumalla niihin yhdessä jo etukäteen.

Talousvesisopimuksen merkitys korostuu vakavammassa häiriötilanteissa. Tämän vuoksi sopimuksen sisältöön on kiinnitettävä huomiota. Myös vakavissa häiriötilanteissa toimijoiden välinen tiivis yhteistyö johtaa yleensä parhaaseen lopputulokseen. Yhteistyön avulla pystytään usein minimoimaan vahingot.

Talousveden käyttö elintarviketeollisuudessa

Elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen välisen talousvesisopimuksen lähtökohtana on aktiivinen yhteistyö osapuolten välillä ja asiakassuhteiden erityispiirteiden huomioon ottaminen. On tärkeää, että sopimusosapuolilla on yhteinen näkemys sopimuksen tarkoituksesta. Talousvesisopimuksen malli antaa näkökohtia ja ehdotuksia asioiden käsittelyyn, mutta ei ota kantaa siihen, mikä on paras tapa ratkaista mahdollisia ongelmia. Tässä luvussa on kuvattu joitakin erityisesti huomioon otettavia seikkoja elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen välisessä asiakassuhteessa.

Elintarvikeyrityksen häiriöttömän toiminnan takaamiseksi yrityksen on saatava riittävästi hyvälaatuista talousvettä. Talousveden merkitys elintarvikeketjussa on kiistaton. Vesi mainitaan lähes jokaisen tuotteen ainesosaluettelossa. Elintarviketeollisuus käyttää talousvettä elintarvikkeiden raaka-aineena ja muissa tuotteiden valmistuksen vaiheissa, esimerkiksi raaka-aineiden tuotannossa, prosessien aloituksissa ja lopetuksissa, pesuissa, puhdistuksissa, lämmönsiirrossa, kypsentämisessä, jäähdyttämisessä ja sulattamisessa. Talousvettä käytetään myös henkilökunnan juomavedeksi ja hygieniatarpeisiin.

Mikäli talousveden saatavuudessa tai laadussa on ongelmia, elintarvikkeiden teollinen valmistus loppuu ja yrityksen toimintaedellytykset heikentyvät olennaisesti. Tämä elintarviketuotannon riippuvuus vesihuollosta tulee ottaa huomioon talousvesisopimuksen sisällystä neuvoteltaessa.

Yleensä talousvesiasetuksen laatuvaatimukset ja -suositukset täyttävä vesi soveltuu sellaisenaan elintarvikkeiden valmistukseen. Mikäli elintarviketeollisuusyritys tarvitsee korkeammat laatuvaatimukset täyttävää vettä, se voi aina itse investoida esimerkiksi vedensuodattimiin, UV-desinfiointiin, oman putkiston kloorausvalmiuden ylläpitoon tai kloorin poistoon. Toimitettavan talousveden laadusta voi myös sopia vesihuoltolaitoksen kanssa sekä neuvotella yhteisistä investoinneista veden laadun ja vesihuollon toimintavarmuuden parantamiseksi.

Elintarvikkeiden jalostukseen kuuluu olennaisena osana satokausien ja sesonkien mukaiset tuotantomäärien vaihtelut. Lisäksi teollisuuden veden kulutus vaihtelee johtuen lomista, työvuoromuutoksista, seisakeista, investoinneista tai juhlapäiviä ennakoivista ruuhkahuipusta (mm. äitienpäivä, kesän juomakausi, juhannus, pyhäinpäivä ja joulukuu). Tämä tarkoittaa myös vaihtelua elintarviketeollisuusyrityksen vedenotossa.

Talousveden käyttö tuotteeseen tai höyryn valmistukseen ja sen todentaminen

Elintarvikkeisiin tai niiden tuotantoprosessiin sitoutuneen talousveden mittaamisesta tai määrittämisestä sovitaan elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen välisessä jätevesisopimuksessa eli asia ei kuulu tähän talousvesisopimukseen. Se on kuitenkin hyvä ottaa esille myös talousvesisopimusneuvotteluiden aikana. Elintarvikkeisiin tai niiden tuotantoprosessiin sitoutuvan veden mittaamista on käsitelty Teollisuusjätevesioppaassa (Vesilaitosyhdistys 2016).

Elintarvike- ja vesiturvallisuus

Vesihuoltolaitoksen toimittamaa talousvettä koskevat vaatimukset perustuvat EU:n juomavesidirektiiviin, vesihuoltolakiin, terveydensuojelulakiin sekä terveydensuojelulain nojalla annettuun talousvesiasetukseen. Toimitettavan talousveden mikrobiologinen laatu varmistetaan desinfioimalla. Suomessa talousvesi desinfioidaan UV-desinfioinnilla, otsoimalla ja/tai klooraamalla. Klooraus on desinfiointitavoista pitkävaikutteisinta, sillä kloori vaikuttaa myös sen jälkeen, kun käsitelty talousvesi on pumpattu jakeluverkostoon.

- Lainsäädäntö velvoittaa vesihuoltolaitoksen omavalvontaan (käyttötarkkailu). Omavalvonnasta säädetään talousvesiasetuksen 10 §:ssä (tarkistettu asetuksella 683/2017). Omavalvontaan kuuluu asetuksen 10 §:n mukaan laitoksen toiminnan ja toimintaympäristön tarkastuksia sekä veden laadun tutkimuksia.

Omavalvontaan sisältyy asetuksen 7 a §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu seurantaohjelma riskienhallintatoimenpiteiden toimivuuden varmistamiseksi. Lisäksi siihen sisältyy vesihuoltolain 15 §:ssä säädetty raakaveden määrän ja laadun, laitteistojen kunnan sekä vesijohtoverkoston vuotovesien määrän tarkkailu ja veden laadun tarkkailu koko vedentuotantoketjussa.

Elintarvikeyritys on itse vastuussa valmistamiensa elintarvikkeiden turvallisuudesta ja talousveden laadun säilymisestä liittämiskohdan jälkeen. Talousveden laatuvaatimusten on täyttyvä myös veden käyttökohdassa. EU:n yleisen elintarvikeasetuksen perusteella

elintarvikeyrityksen on varmistettava, ettei elintarvikkeisiin lisättävä tai valmistusprosessissa käytettävä vesi aiheuta vaaraa terveydelle. Siksi on tärkeää, että tavarantoimittaja (tässä tapauksessa vesihuoltolaitos) huolehtii omalta osaltaan toimittamansa raaka-aineen laadusta.

Elintarvikehygieniaperustuu EU:n yleisen elintarvikehygieniaperusteella suu-
relta osin elintarvikehuoneiston omavalvontaan. Ensisijainen vastuu elintarviketurvalli-
suudesta on elintarvikeyrityksellä. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ohjaa ja kehittää
elintarviketurvallisuuden viranomaisvalvontaa. Aluehallintovirasto toimii alueellisena
elintarviketurvallisuuden valvontaviranomaisena ja kunnan elintarvikeviranomaisen toi-
mii kunnallisena valvontaviranomaisena.

Häiriötilanteisiin varautuminen

Vesihuoltolain (VHL 15 a §) mukaan vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen
kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saatavuudesta häiriötilanteissa. Pykälän soveltamisala
ulottuu myös elintarvikeyrityksen vesihuoltopalveluihin, vaikka yritys ei muuten kuuluisi-
kaan vesihuoltolain soveltamisalan piiriin. Palvelujen turvaamiseksi häiriötilanteissa vesi-
huoltolaitoksen on tehtävä yhteistyötä sen sopimuskumppaneina olevien elintarvikeyritys-
ten kanssa.

Elintarvikeyrityksen toiminnan kannalta on tärkeää, että vesihuoltolaitos on varautunut
häiriötilanteisiin mahdollisimman hyvin. Talousveden häiriöt voivat olla laatuhäiriöitä tai
veden määrän häiriöitä. Varautumisella pyritään varmistamaan talousveden ja elintarvike-
tuotteiden turvallisuus kaikissa tilanteissa. Vesihuoltolaitoksen varautumisesta säädetään
tai sitä sivutaan esimerkiksi terveydensuojelulaissa, talousvesiasetuksessa, vesihuolto-
laissa ja valmiuslaissa. Elintarvikeyrityksen varautumisesta säädetään erityisesti elintarvi-
kelaissa.

Hyvä ja säännöllinen yhteydenpito vesihuoltolaitoksen ja elintarvikeyrityksen kesken an-
taa perusteet myös hyvälle yhteistoiminnalle mahdollisissa häiriötilanteissa.

Ostajan huoltovarmuuskriittisyys ja asiakirjojen julkisuus

Talousvesisopimusta laadittaessa on tunnistettava ne asiat, jotka eivät ole julkisia, kuten
ostajan huoltovarmuuskriittisyys. Muut kuin osakeyhtiö- tai osuuskuntamuodossa toimivat
vesihuoltolaitokset noudattavat toiminnassaan julkisuuslakia (Laki viranomaisen toimin-
nan julkisuudesta 621/1999). Vesihuoltolaitoksen sopimukset ovat tällöin lähtökohtaisesti
julkisia asiakirjoja. Julkisuuslain 24 §:n perusteella salassa voidaan kuitenkin pitää tietyin
edellytyksin esimerkiksi liikesalaisuutta ja poikkeusoloihin varautumista koskevat tiedot.
Tämä kannattaa huomioida sijoittamalla arkaluontoiset tiedot kuten huoltovarmuuteen liit-
tyvät asiat erillisiin sopimuksen liitteisiin. Liite voi olla salassa pidettävä, tai merkinnällä
”ei julkisuuteen” (kts. sopimusmallin kohta 24 § Luottamukselliset tiedot).

4 TALOUSVESISOPIMUSMALLI SELITYSOSINEEN

Tämä luku sisältää mallin talousvesisopimuksesta. Kukin sopimuskohta sisältää esimerkkitekstin sopimukseen sekä kohdan selitysosana, jossa kuvataan sopimusehdon tausta, periaatteet sekä mahdolliset vaihtoehdot sisällölle.

[Hakasulkeissa olevat tekstit korvataan tapauskohtaisesti sovittavalla sisällöllä.]

(Kaarisulkeissa olevat tekstit sisällytetään talousvesioppaaseen tarvittaessa.)

SOPIJAPUOLET JA YHTEISTOIMINTA

1 § Sopijapuolet

Talouksen toimittajan (jälj. myyjä) nimi ja yhteystiedot

[Vesihuoltolaitos (jälj. myyjä): nimi, y-tunnus, osoite]

Myyjän yhteyshenkilö ja hänen yhteystietonsa määritellään liitteessä A.

Asiakkaan (jälj. ostaja) nimi ja yhteystiedot

[Elintarviketeollisuusyrittäjä (jälj. ostaja): nimi, y-tunnus ja osoite, laskutusosoite]

Ostajan yhteyshenkilö ja hänen yhteystietonsa määritellään liitteessä A.

Talouksen käyttöpaikka

[Teollisuuslaitoksen nimi]

[Osoite]

(Talouksen käyttöpaikalle on tehty erillinen liittymissopimus [liittyjän tiedot] kanssa.)

Vesihuollon sopimuksia ovat liittymissopimus ja käyttösopimus. Liittymissopimus koskee kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon ja käyttösopimus koskee vesihuoltolaitoksen palvelujen toimittamista ja käyttämistä. Mikäli elintarviketeollisuusyrittäjä on jo vesihuoltolaitoksen asiakas, on liittymissopimus laadittu useimmiten jo silloin kun toimija on alun perin liittynyt vesihuoltolaitoksen verkostoihin. Tämä sopimusmalli on tyypiltään käyttösopimus. Liittymissopimus laaditaan erikseen myyjän ja liittyjän (joka voi olla eri kuin ostaja) välillä.

Tämän sopimuksen mukaiset sopijapuolet ovat myyjä ja ostaja.

- Myyjä = talouksen toimittaja. Tässä sopimuksessa vesihuoltolaitos, joka toimittaa talousvettä ostajalle.
- Ostaja = asiakas. Tässä sopimuksessa elintarviketeollisuusyrittäjä, jolle vesihuoltolaitos toimittaa talousvettä.

Sopijaosapuolet on yksilöitävä sopimuksessa riittävän tarkasti. Tarvittaessa sopimuksessa yksilöidään se konsernin osa, joka on sopijapuolena.

Myyjän ja ostajan yhteyshenkilöt ja heidän yhteystietonsa voivat muuttua usein. Sen vuoksi on tärkeää, että sopijapuolet huolehtivat, että molemmilla on sopimuksen liitteessä ajantasaiset yhteystiedot. Yhteystiedot suositellaan kirjattavan aina sopimuksen liitteeseen, jotta yhteyshenkilöiden tietoja voidaan tarvittaessa päivittää helposti. Yhteyshenkilöistä voi vaihtoehtoisesti olla myös erillinen lista, jolloin sopimuksessa mainitaan kuinka usein yhteystietolistaa on päivitettävä (esim. vähintään vuosittain).

Sopimukseen kirjataan ehto, miten yhteyshenkilöiden tiedot sisältävää liitettä voidaan päivittää ilman, että varsinaista sopimusta päivitetään. Ks. myös sopimuksen 2 § (Yhteistoiminta) ja 18 § (Sopimuksen muuttaminen).

Talousveden käyttöpaikka (esim. elintarvikkeiden tuotantolaitos) on syytä mainita ostajan yhteystietojen yhteydessä, sillä käyttöpaikka voi olla eri osoitteessa kuin ostajan pääkonttorin (sopimusosapuoli) osoite. Sopimukseen on hyvä kirjata lisäksi sen kiinteistön tiedot, jolla käyttöpaikka sijaitsee. Tarkemmat tiedot talousveden käyttöpaikasta ja siellä tapahtuvasta toiminnasta kirjataan sopimuksen 3 §:ään (Sopimuksen tarkoitus).

Kuten aiemmin on todettu, liittyjä voi olla eri taho kuin tässä sopimuksessa tarkoitettu ostaja. Näin voi olla esimerkiksi siinä tapauksessa, että ostaja toimii vuokratuissa tiloissa. Liittyjällä tarkoitetaan sitä tahoa, joka tekee vesihuoltolaitoksen kanssa sopimuksen kiinteistön liittämistä vesihuoltolaitoksen verkostoon. Liittyjä on pääsääntöisesti kiinteistön omistaja tai haltija. Mikäli liittyjä on eri kuin ostaja, liittyjä ei ole tämän sopimuksen osapuoli. Tässä sopimuksessa voidaan tarvittaessa todeta informaationa keskeiset asiat liittyjästä ja kiinteistön liittymissopimuksesta.

Mikäli ostaja on eri taho kuin liittyjä, on talousvesisopimuksen (= käyttö sopimus) valmisteluvaiheessa oltava yhteydessä liittyjään (kiinteistön omistaja/haltija). Liittyjän ja ostajan on tarpeen sopia keskenään myös vastuuasioista. Tätä käsitellään tarkemmin tämän sopimusmallin kohdassa 5 §. Vesihuoltolaitoksilla on erilaisia käytäntöjä käytösopimuksen laatimisesta eri tahon kuin liittyjä kanssa:

- Vesihuoltolaitos tekee lähtökohtaisesti liittymis- ja käyttö sopimuksen saman tahon kanssa
- Vuokralaisen kanssa voidaan tehdä oma käyttö sopimus (kuten erillinen talousvesisopimus)
- Vuokralaisen kanssa tehtävään erilliseen käyttö sopimukseen on saatava kiinteistön omistajan hyväksyntä

Mikäli kiinteistöä ei ole vielä liitetty vesihuoltolaitoksen verkostoon, talousvesisopimus tehdään samanaikaisesti liittymissopimuksen kanssa. Mikäli talousvesisopimus (= käyttö sopimus) tehdään kiinteistössä vuokralaisena toimivan elintarvikeyrityksen kanssa, on sopimus toimitettava tiedoksi myös kiinteistön omistajalle.

2 § Yhteistoiminta

Sopijapuolet kokoontuvat säännöllisesti vähintään kerran vuodessa.

Sopijapuolet käsittelevät kokoontumisessa ainakin seuraavat asiat:

- Kummankin sopijapuolen seuraavan vuoden vedenkäyttöennusteen, suunnittelu-, kunnossapito- ja rakennushankkeet, edellisen vuoden taloustilanteen sekä muut tiedossa olevat yhteistyöhön vaikuttavat seikat
- Myyjän perimät maksut ja ennuste hintojen kehittymisestä
- Kuluneen kauden veden laatua ja toimitusta koskevat seikat, kuten laadunvalvonnan ja -seurannan tulokset (myyjän, ostajan sekä valvojan)
- Varautumissuunnitelman mukaiset sekä tässä sopimuksessa sovitut toimenpiteet häiriötilanteisiin varautumisesta

- Investoinnit, joihin ostaja osallistuu
- Sopijapuolten vakuutusturvan ja vakuutusturvassa mahdollisesti tämän sopimuksen kannalta tapahtuneet merkittävät muutokset.
- Sopimusta mahdollisesti koskevat erimielisyydet ja kehitysehdotukset
- Yhteyshenkilöiden yhteystiedot (liite A)
- Seuraavan kokouksen ajankohta

Yhteistoiminta on tärkeää tiedon jakamiseksi ja molemminpuolisen luottamuksen turvaamiseksi. Hyvä normaalitilanteiden yhteydenpito turvaa yhteistoiminnan myös häiriötilanteiden aikana. Mitä parempi keskusteluyhteys sopijapuolten yhteyshenkilöiden välillä on, sitä jouhevampaa on erilaisten asioiden hoitaminen. Olennaista hyvän yhteistyön kannalta on myös se, että sopijapuolet tuntevat toistensa toiminnan ja sen erityispiirteet.

Jotta varmistutaan siitä, että yhteistyökokouksessa käsitellään sopimuksen kannalta olennaisia asioita ja niiden mahdollisia muutoksia, on suositeltavaa sisällyttää sopimukseen yhteistyökokouksen asialista. Sopimusmallissa olevaa listaa täydennetään tarvittaessa sopijapuolten tarpeiden mukaisesti. Listaus on laadittu siten, että sen perusteella sopijapuolet pystyvät arvioimaan sopimuksen toteutumista ja toisaalta ennakoimaan sen muutoksia.

Sopimuksessa voidaan sopia myös yhteistyökokousten kokoon kutumisesta ja vastuuttaa siihen toinen sopijapuoli. Olennaista on varmistaa, että kokoukset todella järjestetään vuosittain tai muun sovitun aikasyklin mukaisesti.

SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

3 § Sopimuksen tarkoitus

Myyjä ja ostaja sopivat talousveden toimittamisesta [mistä; vesihuoltolaitoksen nimi] [minne; teollisuuslaitoksen/paikan nimi, osoite, kiinteistötunnus] ja käyttämisestä seuraavaa:

[Yleiskuvaus ostajan toiminnasta sekä toimitettavan talousveden käyttötarkoitus.

- Elintarvikkeiden ja ruoan valmistus myyntiin
- Lastenruokien valmistus myyntiin
- Juomavesi
- Eläinten juomavesi
- Jäähdytysvesi
- Jään valmistus (elintarvikekäyttö tai myynti)
- Kasteluvesi (puutarhatuotteet myyntiin)
- Prosessivesi / vaippavesi (elintarvikkeiden valmistus)
- Jäähdytys ja sammutusvesi
- Eläinrehujen valmistus]

[Yleiskuvaus myyjän toiminnasta, esimerkiksi kuvataan vedenhankinta ja käsittelyprosessi.]

Talousveden toimittamiseen myyjältä ostajalle ei sovelleta vesihuoltolakia (119/2001).

Tämä sopimus korvaa osapuolten väliset aiemmat, talousveden ottamiseen ja käyttöön liittyvät sopimukset.

- [Lista kumottavista ja/tai korvattavista sopimuksista.]

Kiinteistön liittämiseen myyjän verkostoon sovelletaan kuitenkin tämän sopimuksen estämättä liittymisestä tehtyä erillistä sopimusta (liittymissopimus).

Tämän sopimuskohdan tarkoituksena on lisätä myyjän ja ostajan tietoisuutta toistensa toiminnasta. Kohtaan kirjataan talousveden käyttöpaikka sekä kuvataan sekä myyjän että ostajan toiminta yleispiirteisesti.

Talousveden käyttötarkoitus määritellään informaatioyistä. Tällä lisätään tietoisuutta ja tarvittaessa voidaan perustella ostajan erityisvaatimuksia. Myyjän on oltava tietoinen myös ostajan toiminnan laajuudesta (vaikuttaa esim. riskienhallintaan). Talousveden käyttötarkoitus voidaan kuvata vapain sanamuodoin tai käyttää hyväksi sopimusmallissa olevaa listaa.

Sopimukseen on syytä kirjata yleisellä tasolla vesihuoltolaitoksen vedenhankinnan tilanne sopimuksen tekohetkellä (esimerkiksi käytössä olevat pohjavesialueet, niiden otto-oikeudet sekä pumppaus- ja siirtokapasiteetit). Näiden tietojen avulla kyetään sopimusneuvotteluiden aikana arvioimaan vesihuoltolaitoksen mahdollisuudet vastata ostajan tarpeisiin sekä myöhemmin vesihuoltolaitoksen vedenhankinnan mahdollisesti muuttuttua hahmottamaan tilanne, jossa sopimus on solmittu.

Perustelluissa tapauksissa voidaan tarvittaessa eritellä raakavesilähde ja vedenkäsittelylaitos, joista talousvettä toimitetaan ostajalle. Tämä tulee kyseeseen lähinnä tilanteissa, joissa ostajan prosessi on herkkä jollekin laatuparametrille. Myyjän on kuitenkin arvioita tarkasti, pystyykö se sitoutumaan talousveden toimittamiseen vain yhdestä vesilähteestä kaikkina aikoina.

Sopimukseen kirjataan, että talousveden toimittamiseen ei sovelleta vesihuoltolakia. Tällä kirjauksella perusteellaan tämän erityisen talousvesisopimuksen laatimista vesihuoltolaitoksen tavanomaisen käyttösopimuksen sijasta.

Sopimuksessa määritellään myös mahdolliset vanhat talousveden toimittamiseen liittyvät sopimukset, jotka tämä talousvesisopimus voimaantullessaan kumoaa. Käyttöso-
pimus ei koskaan korvaa liittymissopimusta.

4 § Talousveden toimittamisen aloittaminen

Talousveden toimittaminen myyjältä ostajalle aloitetaan [pp.kk.vvvv]. Liittämisen käytännön asioista sovitaan liittymissopimuksessa.

Ennen talousveden toimittamisen aloittamista on laadittava liittymissopimus. Lisäksi liittyjä tilaa liitostyön myyjältä ennen talousveden toimittamisen aloittamista. Kiinteistön liittämiseen liittyvistä käytännön asioista sovitaan liittymissopimuksessa.

Veden toimittamisen aloituspäivämäärän asettamisessa on otettava liittymän rakentamisen lisäksi huomioon esimerkiksi tekniset syyt, jotka voivat vaikuttaa siihen milloin veden toimitus voidaan aloittaa:

- Putkilinjojen rakentaminen ja uusien putkien käyttöönotto voi vaikuttaa toimitettavan talousveden laatuun alkuvaiheessa.
- Esimerkiksi pH voi olla koholla pitkään, jos on rakennettu uusi betoniputkilinja. Tämä pitää ottaa huomioon mahdollisesta sopimussakosta, toimitettavan veden laadusta ja vahingonkorvauksista sovittaessa.

Tarvittaessa voidaan sopia sopimussakosta tilanteessa, jossa talousveden toimittamisen aloittamisen viivästyminen kummasta tahansa sopijapuolesta johtuen halutaan sanktioida. Sopimusneuvottelutilanteessa on käytävä läpi riskit, joita voi aiheutua, jos talousveden toimitus tai talousveden käyttö ei ala sovitusti. Neuvotteluissa sovitaan, tarvitaanko sopimuksessa sakkotyyppejä muotoiluja.

Mikäli ostaja ei ala käyttää vettä silloin kun sopimuksessa on sovittu, ostaja voidaan velvoittaa suorittamaan myyjälle sopimussakkoa. Tätä sopimuskohtaa voidaan tarvita esimerkiksi silloin, jos ostaja ei ole rakentamisvaiheessa osallistunut vesihuoltolaitoksen tekemisiin suuriin investointeihin, jotka on tehty ostajaa varten.

Sopimussakkoon liittyvät kirjaukset voidaan muotoilla esimerkiksi seuraavasti:

- ”Veden toimittamisen viivästyessä sovitusta päivämäärästä myyjästä johtuvasta tai myyjän puolella olevasta syystä myyjä on velvollinen suorittamaan ostajalle sopimussakkoa. Sopimussakko on [x] euroa jokaista alkavaa viivästysvuorokautta kohti, mutta yhteensä enintään [x] euroa koko viivästyksen ajalta. Viivästyksiksi katsotaan myös, jos veden laatu ei täytä tämän sopimuksen mukaisia vaatimuksia. Tämä ei poista ostajan oikeutta vaatia vahingonkorvausta ylimenevältä ajalta, jos viivästyksestä aiheutuu ostajalle vahinkoa.”
- ”Mikäli ostajan veden käyttämisen alkaminen viivästynee sovitusta päivämäärästä ostajasta johtuvasta tai ostajan puolella olevasta syystä, ostaja on velvollinen suorittamaan myyjälle sopimussakkoa. Sopimussakko on [x] euroa jokaista alkavaa viivästysvuorokautta kohti, mutta yhteensä enintään [x] euroa koko viivästyksen ajalta. Tämä ei poista myyjän oikeutta vaatia vahingonkorvausta ylimenevältä ajalta, jos viivästyksestä aiheutuu myyjälle vahinkoa.”

Toimituksen viivästyksiä katsotaan myös se, jos talousveden laatu ei vastaa tässä sopimuksessa sovittua laatua toimituksen alkaessa. Toimitettavan talousveden laadusta sovitaan toisaalla tässä sopimuksessa, mutta lähtökohtaisesti toimitetaan talousvesiasteuksen mukaista talousvettä. Mikäli ostaja haluaa talousvesiasetuksesta poikkeavan laatuista vettä, pääperiaatteena on, että ostaja käsittelee itse veden tarpeidensa mukaan. Veden laatuun liittyvät asiat käsitellään sopimuksen 7 §.

VEDEN MÄÄRÄ JA LAATU

5 § Vastuunaja, myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot sekä veden mittaus

Myyjä vastaa siitä, että sen toimittaman talousveden laatu täyttää talousvettä koskevan lainsäädännön mukaiset ja valvovien viranomaisten asettamat laatuvaatimukset kiinteistön liittämiskohdassa. Liittämiskohdan jälkeen vastuu siitä, ettei talousveden laatu heikkene, siirtyy myyjältä ostajalle. (Mikäli ostaja on eri kuin liittyjä, ostaja ja liittyjä sopivat

vastuista erikseen heidän välisessään sopimuksessa.) (Liittämiskohdan sijainti on kuvattu liitteessä B.) (Talousvesiasetuksen mukaisiin laatusuosituksiin liittyvistä erityiseshdoista sovitaan liitteessä B.)

Myyjä vastaa vesijohtoverkostonsa ja –laitteistonsa rakentamisesta, ylläpidosta ja korjauksista, niin että verkosto ei aiheuta vaaraa ostajalle toimitettavan talousveden turvallisuudelle ja jakelulle. Myyjä vastaa siitä, että sen vesihuoltolaitteistot ovat viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaiset. Vesihuoltolaitteistot on lisäksi rakennettava ja pidettävä kunnossa niin, ettei laitteistoista pääse tapahtumaan ostajalle toimitettavan talousveden laadun heikentymistä.

Ostaja vastaa vesihuoltolaitteistostaan liittämiskohdasta eteenpäin. Ostaja vastaa siitä, että sen vesihuoltolaitteistot ovat viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaiset. Vesihuoltolaitteistot on lisäksi rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei laitteistoista pääse tapahtumaan takaisinvirtausta myyjän vesijohtoverkoston missään tilanteessa.

Mikäli ostaja ottaa vettä muustakin vesilähteestä kuin vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkostosta, niin nämä vesilähteet tulee pitää erossa toisistaan viranomaismääräysten mukaisesti.

Myyjällä on oikeus tarvittaessa tarkastaa ostajan vesihuoltolaitteiston laatu, kunto ja toiminta. Ostajalla on oikeus tarvittaessa auditoida vesihuoltolaitoksen toiminta asiasta erikseen sovittaessa.

Tässä kohdassa yksilöidään vastuuraja, jonka jälkeen liittyjä vastaa vesihuoltolaitteistosta (myös kunnossapidosta) ja siitä, ettei talousveden laatu heikkene. Vastuurajana on kiinteistön liittämiskohta, joka määritellään liittymissopimuksessa. Selvytyden vuoksi ote liittämiskohdasta suositellaan sisällytettävän tämän talousvesisopimuksen tekniseen liitteeseen (liite B).

Sopimusmallin kirjaus vastuurajasta on laadittu sellaista tilannetta varten, jossa ostaja on sama kuin liittyjä. Tämä on tavallisin tilanne. Tällöin talousvesisopimus tehdään samojen tahojen välillä kuin liittymissopimus ja vastuu siitä, ettei talousveden laatu heikkene, siirtyy liittämiskohdassa myyjältä suoraan ostajalle.

Mikäli liittyjä on eri kuin ostaja, liittyjän ja ostajan välinen vastuujako sovitaan liittyjän ja ostajan välillä erillisellä sopimuksella. Ostaja voi olla eri kuin liittyjä esimerkiksi siinä tilanteessa, että elintarviketeollisuusyrittäjä toimii vuokralla kiinteistössä. Tällöin talousveden laatu sekä putkiston kunto voi olla liittämiskohdan ja ostajan putkiston välillä liittyjän vastuulla (eli kiinteistön omistajalla). Kiinteistön putkisto voi vaikuttaa merkittävästi talousveden laatuun ja siksi vastuusta talousveden laadusta on tarpeen sopia liittyjän ja ostajan välillä esimerkiksi vuokrasopimuksessa.

Kiinteistön vesihuoltolaitteistoon sovelletaan rakentamismääräyskokoelman osaa D1, johon viranomaismääräyksillä viitataan. Kiinteistön vesihuoltolaitteistoon sovelletaan aina sen rakentamisajankohdan aikana voimassa olleita viranomaismääräyksiä ja ohjeita. Sopimuksessa suositellaan viitattavan kuitenkin ainoastaan viranomaismääräyksiin, sillä mikäli määräykset on todettu tai todetaan jälkeenkäin riittämättömiksi, voidaan vaatimustasoa korottaa.

Verkoston, jonka kautta vettä toimitetaan ostajalle, sovelletaan samaa periaatetta kuin kiinteistön vesihuoltolaitteistoon: verkoston on oltava rakennettu viranomaismääräysten mukaisesti. Lähtökohtana myös myyjän verkoston osalta on, että sen tulee olla rakentamisajankohdan aikana voimassa olleiden viranomaismääräysten ja ohjeiden

mukainen. Sopimusmallissa kuitenkin viitataan vain viranomaismääräyksiin samoin kuin ostajan laitteiston osalta.

Osa elintarviketeollisuusyrityksistä ottaa vettä useammasta kuin yhdestä vesilähteestä tai yrityksellä voi olla vaihtoehtoinen vesilähde esimerkiksi häiriötilanteita varten. Jotta takaisinvirtausta myyjän vesihuoltoverkkoon ei pääse tapahtumaan, on vesilähteet pidettävä erossa toisistaan ilmavälillä tai muulla vastaavalla teknisellä järjestelyllä.

Ostaja varaa vesimittarille viranomaisohjeiden mukaan rakennetun tilan (mittauspiste), johon myyjä asentaa vesimittarin. Ostaja vastaa mittaritilan rakentamisesta ja kunnossapidosta. Mittarin sijainti on esitetty liitteessä B.

Mittauspisteeseen tulevan vesimittarin hankkimisesta, asentamisesta ja käyttöönotosta aiheutuvista kustannuksista vastaa myyjä. Vesimittari on myyjän omaisuutta ja myyjä huolehtii kustannuksellaan sen hoidosta, kuten huolloista, kalibroinnista ja ylläpidosta. Vesimittari luetaan ja kalibroidaan liitteessä B määritellyllä tavalla.

Myyjä sopii ostajan kanssa ajankohdasta, jona kiinteistölle voidaan tulla huolehtimaan edellä tässä kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä, kuten vesimittarin huollosta tai luenasta. Ostajan tulee järjestää myyjälle esteetön pääsy kiinteistölle ja mittaritilaan kuukauden kuluessa myyjän yhteydenotosta. Mikäli ostaja ei järjestä myyjälle esteetöntä pääsyä edellä mainittujen toimenpiteiden suorittamiseksi, ostaja vastaa tästä aiheutuvista haitoista ja vahingoista.

Vesihuoltolaitos asentaa yleensä yhden vesimittarin kutakin vesiliittymää kohden. Asiakkaan vesimittari asennetaan useimmiten asiakkaan tiloihin. Vesihuoltolaitoksen yleisten toimitusehtojen mallin mukaan asiakas on velvollinen korvauksetta varaamaan vesimittarille viranomaisohjeiden mukaan rakennetun, lämpimän ja lattiakaivolla varustetun tilan. Asiakas vastaa tilan kunnossapidosta. Samaa periaatetta suositellaan noudatettavan tässä talousvesisopimuksessa.

Vesimittarin puolestaan omistaa vesihuoltolaitos, ellei toisin sovita. Tähän sopimusmalliin on kirjattu tämä perusvaihtoehto. Vesihuoltolaitos määrää joka tapauksessa vesimittareiden tyypit ja koot.

Vesimittarin asennukseen liittyvät kustannukset, joita aiheutuu sekä tarvikkeista että työstä, voidaan jakaa myyjän ja liittyjän välillä eri tavoin. Tarvikkeet käsittävät esimerkiksi tarpeelliset venttiilit sekä liitoskappaleet. Rakenteet jäävät vesimittaria lukuun ottamatta liittyjän omistukseen. Sopimusmalliin on kirjattu vaihtoehto, jossa myyjä vastaa asennukseen liittyvistä kustannuksista. Kustannukset katetaan tässä tilanteessa esimerkiksi liittyjän liittymismaksulla tai muilla vesihuoltolaitoksen perimillä maksuilla. Mikäli vesimittarin asentamiseen liittyvät kustannukset ovat liittyjän vastuulla, on sopimusmallin kirjausta muutettava. Mikäli ostaja on eri kuin liittyjä, sopivat liittyjä ja ostaja vesimittariin liittyvistä asioista keskinäisessä sopimuksessa.

Vesimittarin kalibroinnista on tarpeen sopia talousvesisopimuksessa, sillä säännöllinen kalibroiminen vähentää yli- ja alilaskutusta. Tarkemmin kalibroinnista sovitaan teknisessä liitteessä, sillä kalibroitimenettelyjä voi olla tarpeen muuttaa sopimuskauden aikana (mittari voidaan vaihtaa jne.). Kalibroitintaajuus riippuu mittarin tyypistä ja iästä. Usein mittarin valmistaja on suositellut tiettyä mittarin kalibroitiväliä, jota voidaan käyttää sopimuksessa.

Sopimukseen kirjataan kumpi sopijapuoli vastaa mittarin lukemisesta ja kuinka usein mittari luetaan. Koska mittarinlukukäytännöt voivat muuttua sopimuksen

voimassaoloaikana, kirjataan myös nämä periaatteet tekniseen liitteeseen. Käytännöt riippuvat vesihuoltolaitoksesta. Tarvittaessa voidaan sopia muustakin käytännöstä kuin myyjän normaalista käytännöstä. Vaihtoehtoisia kirjauksia ovat esimerkiksi:

- Ostaja huolehtii mittarin lukemisesta ja toimittaa tiedon myyjälle myyjän määrämien ajankohtina
- Myyjä lukee vesimittarit tarpeen mukaan

Mikäli vesihuoltolaitoksella on käytössään etäluettavat mittarit, tehdään kirjaukset mittarinluennasta tämän mukaisesti. Mittarinluenta voidaan muuttaa etäluennaksi sopimuksen voimassaoloaikana.

Koska vesimittari on myyjän omaisuutta, on myyjälle taattava pääsy mittaritilaan kohtuullisessa ajassa myyjän yhteydenotosta (myös mittarin lukemista varten). Käynnistä on sovittava etukäteen ostajan kanssa, jotta voidaan varmistaa esimerkiksi turvallisuuskysymykset.

6 § Veden laatu ja laadun seuranta

Myyjä vastaa siitä, että toimitettava talousvesi täyttää kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaiset vaatimukset talousveden laadulle kiinteistön liittämiskohdassa. Kumpikin sopijapuoli huolehtii talousveden laadusta ja laadun säännöllisestä valvonnasta omalla vastualueellaan liitteessä B määritellyn vastuurajan (liittämiskohta) mukaisesti.

Myyjä antaa ostajalle tarpeelliset ja riittävät tiedot toimitettavan talousveden laadusta ja siinä tapahtuneista tai käsittelyprosessissa tapahtuneista muutoksista ottaen huomioon tiedokseen annetut ostajan tuotantotoiminnan asettamat vaatimukset.

Myyjällä on oikeus talousvesiasetuksen (1352/2015) mukaisesti aloittaa ostajalle toimitettavan talousveden laatuun vaikuttava talousveden desinfiointi välittömästi, kun myyjä saa tietoonsa epäilyn talousveden mikrobiologisesta saastumisesta tai sen mahdollisuudesta. Myyjän tulee viipymättä ilmoittaa ostajalle tällaisesta normaalista poikkeavasta desinfioinnista.

Sopijapuolet sopivat talousveden laadun seurannan järjestämisestä ja seurantatietojen jakamisesta seuraavaa:

- Tiedot veden laadusta toimitetaan liitteen B mukaisesti
- Mitattavat laatuominaisuudet on määriteltävä liitteessä B

Lähtökohtana tässä sopimuksessa on toimittaa talousvesiasetuksen mukaista talousvettä. Toimitettavan talousveden on lainsäädännön mukaisesti täytettävä talousvesiasetuksessa esitetyt terveysperusteiset **laatuvaatimukset** ja oltava muutenkin käyttötarkoitukseensa soveltuvaa, eli **laatusuosituksen** mukaista. Mikäli jokin talousveden laatuominaisuus on ostajan tuotantotoiminnalle erityisen kriittinen, kannattaa se mainita erikseen liitteessä B.

Mikäli toimitettavan talousveden laadulle asetetaan lainsäädäntöä tiukempia erityisvaatimuksia tai toimitettavan veden käsittelylle asetetaan rajoituksia (esim. jos ostaja haluaa käsittelemätöntä pohjavettä), niistä sovitaan erikseen teknisessä liitteessä. Liitettä voidaan tarvittaessa päivittää. Mikäli myyjä ja ostaja sopivat erityisistä laatuvaatimuksista, voidaan sopimukseen tehdä esimerkiksi seuraava kirjaus:

- Sen lisäksi, mitä edellä tässä kohdassa sovitaan, myyjän toimittaman veden tulee täyttää liitteessä B (tekninen liite) määritellyt lisävaatimukset

Mikäli sopimuksessa sovitaan lainsäädäntöä tiukemmin toimitettavan talousveden laadusta, on vaatimusten aiheuttamat ylimääräiset kustannukset otettava huomioon hinnoista sovittaessa. Useimmiten ostaja vastaa ylimääräisistä kustannuksista aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Toimitettavan talousveden laatumuutoksista on ilmoitettava ostajan tuotannolle kriittisten muuttujien osalta, vaikka talousveden laatu olisi edelleen talousvesiasetuksen laatuvaatimusten mukainen. Ostajan prosessi voi olla herkkä tietyille talousveden laatumuutoksille (esim. klooripitoisuuden nosto, pH:n muuttuminen). Tekniseen liitteeseen kirjataan ne talousveden laatuparametrit, joiden muutoksille ostajan prosessin tiedetään olevan herkkä. Tällöin myyjä tietää, mitkä laatuparametrit ovat ostajalle kaikkein kriittisimpiä.

Myyjä antaa tietoja esimerkiksi veden korroosio-ominaisuuksista, kovuudesta, kemiallisesta ja mikrobiologisesta laadusta sekä desinfiointiaineiden käytöstä ja jäämistä. Desinfiointiaineiden käyttö tarkoittaa esimerkiksi pintavesilaitoksilla tapahtuvaa talousveden kemiallista desinfiointia sekä talousvesiverkostoon johdettavan veden kloorausta, jolloin talousvedessä voi olla vähäisiä pitoisuuksia klooria ja mahdollisia desinfiointin sivutuotteita, esimerkiksi kloriittia ja klooraattia.

Talousvesiasetuksen (1352/2015) mukaisesti talousvettä toimittavalla laitoksella tulee olla valmius talousveden desinfiointiin kuuden tunnin kuluessa siitä, kun laitos saa käyttötarkkailun tai talousveden säännöllisen valvonnan tai muun seikan perusteella tiedoksi epäilyn raakaveden tai toimittamansa talousveden mikrobiologisesta saastumisesta. Desinfiointi on aloitettava mahdollisimman pian havainnon jälkeen, vaikka asetuksessa on määritelty 6 tunnin aikaraja. Desinfiointi voi tarkoittaa esimerkiksi tilapäistä talousveden käsittelyä kloorikemikaalilla. Kirjaus lainsäädäntöön perustuvasta veloitteesta aloittaa talousveden desinfiointi tietyissä tilanteissa on selvyuden vuoksi tarpeen kirjata talousvesisopimukseen. Lainsäädäntöön perustuvasta velvollisuudesta desinfioida talousvettä ei voi seurata vahingonkorvausvelvollisuutta.

Sekä myyjän että ostajan omavalvonta kuvataan ja talousveden laadun seurantatietojen jakamisesta sovitaan teknisessä liitteessä. Kumpikin sopijapuoli tarkkailee veden laatua omalta osaltaan. Lähtökohtana on, että toiselle sopijapuolelle toimitetaan ne seurantatiedot, jotka sopijapuoli muutoinkin raportoi esimerkiksi viranomaiselle tai muutoin seuraa. Tarvittaessa voidaan sopia erityisistä raportointivelvoitteista, jotka kirjataan liitteeseen B (tekninen liite).

Mikäli tarvitaan erityisiä seurantaan liittyviä toimenpiteitä, joilla varaudutaan mahdollisiin laatuhäiriöihin, toimenpiteistä ja kustannusten jaosta sovitaan erikseen teknisessä liitteessä. Toimenpiteet voivat liittyä esimerkiksi talousveden laadun todentamiseen. Ostaja ja myyjä voivat sopia esimerkiksi näytteenottolaitteiston asentamisesta liittämiskohtaan tai sen välittömään läheisyyteen. Näytteenottopisteen rakentamisen kustannusten jakamisesta sovitaan sopijapuolten välillä. Elintarvikeyrityksen intressissä on rakentaa näytteenottopiste mahdollisimman lähelle liittämiskohtaan teknisesti järkevään paikkaan, jotta yritys pystyy varmistamaan oman putkistonsa puhtauden.

Sopijapuolet voivat sopia myös laatuhäiriöihin varautumisesta lisäkäsittelyjärjestelmin. Liittämiskohdan läheisyyteen voidaan sopia esimerkiksi rakennettavan UV-käsittelylaitteisto.

Mikäli myyjä ja ostaja sopivat näistä erityisistä toimenpiteistä, lisätään sopimukseen viittaus tekniseen liitteeseen asian osalta. Kirjaus voi olla esimerkiksi seuraava:

- Toimenpiteistä, joilla varaudutaan mahdollisten laatuhäiriöiden tunnistamiseen ja vahinkojen estämiseen, sovitaan liitteessä B.
- Toimenpiteistä, joilla pyritään estämään laadultaan poikkeavan veden pääsy myyjän verkostosta ostajan verkostoon, sovitaan liitteessä B.

7 § Vesimäärä ja paine

Myyjä pyrkii tämän sopimuksen mukaiseen häiriöttömään talusveden toimittamiseen. Ostaja pyrkii tämän sopimuksen liitteessä B määriteltyyn talusvedenottoon. Ostaja ilmoittaa myyjälle äkillisistä talusvedenoton muutoksista.

Talusveden toimitus tapahtuu normaalitilanteessa (ostajan normaalitalusvedenotto) tämän sopimuksen liitteessä B määritellyllä paineella. (Ostaja ottaa talusvedenotossaan huomioon talusvedenottomäärän mahdolliset vaikutukset sovittuun painetasoon.)

Myyjä tiedottaa ostajaa sellaista seikoista ja tapahtumista, jotka vaikuttavat talusveden toimitukseen myyjältä ostajalle. Ostaja tiedottaa myyjää poikkeavasta talusvedenotosta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Näistä tilanteista sovitaan tämän sopimuksen kohdassa ”Riskienhallinta, toiminta häiriötilanteissa ja ilmoitusvelvollisuudet”.

Talusveden toimituksesta häiriötilanteissa sovitaan tämän sopimuksen 9 § ja 10 §.

Ostajan normaali talusvedenotto ja sen profiili kuvataan liitteessä B, johon sopimuksessa viitataan. Talusvedenoton profiililla tarkoitetaan talusvedenoton normaalia vaihtelua, joka voi olla hetkellistä tai pidemmällä aikavälillä tapahtuvaa. Liitteessä B määritellyn talusvedenottoprofiilin sisällä tapahtuva vaihtelu ei ole poikkeuksellista talusvedenottoa, joka puolestaan määritellään sopimuksen kohdassa 9 §. Liitteessä B määritellään esimerkiksi:

- Hetkelliset enimmäis- ja vähimmäismäärät
- Talusvedenoton mahdollinen kausittaisuus ja muu vaihtelu
- Painetaso

Painetaso, johon myyjä sitoutuu normaalitilanteessa, määritellään hetkellisen maksimi- ja minimivedenoton perusteella. Mikäli ostaja ottaa talusvettä enemmän kuin on sovittu, painetasoa ei pystytä takaamaan.

RISKIENHALLINTA, TOIMINTA HÄIRIÖTILANTEISSA JA ILMOITUSVELVOLLISUUDET

8 § Vahingon torjuminen ja yhteistyö riskienhallinnassa

Kummankin sopijapuolen on arvioitava toimintaansa kohdistuvat vaarat ja arvioitava niihin liittyvät riskit. Riskinarvioinnin perusteella osapuolet arvioivat yhdessä tämän sopimuksen ehtojen toteuttamiseen kohdistuvat suurimmat riskit.

Sopijapuolet suorittavat tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet riittävässä määrin mahdollisten vahinkojen minimoimiseksi. [Sopijapuolet ovat laatineet yhteisen suunnitelman

riskeihin varautumiseksi/Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen sopijapuolet laativat yhteisen suunnitelman riskeihin varautumiseksi [aikaraja].]

Kummankin sopijapuolen on varauduttava tunnistettuihin häiriötilanteisiin laatimalla ja päivittämällä varautumissuunnitelma oman toimintansa osalta ja sovitettava suunniteltu häiriötilannetoiminta tarvittavilta osin yhteen toistensa suunnitelmien kanssa.

Sopijapuolten tulee vahingon uhatessa tai sattuesssa ryhtyä kaikkiin sellaisiin toimiin, joita sopijapuolelta voidaan kohtuudella vaatia ja edellyttää vahingon torjumiseksi tai rajoittamiseksi. Kohtuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat sopijapuolelle vahingon torjumisesta ja rajoittamisesta toisen sopijapuolen vastuualueella, on korvattava.

Vesihuoltolain 15 a § velvoittaa vesihuoltolaitoksen laatimaan suunnitelman häiriötilanteisiin varautumisesta sekä tekemään yhteistyötä häiriötilanteisiin varautumisessa asiakkaidensa, myös elintarviketeollisuusyritysten kanssa. Häiriötilanteisiin varautuminen ja riskienhallinta ovat tehokkain tapa torjua vahinkoja ja vahingoista syntyviä vahingonkorvausvelvoitteita. Osalla vesihuoltolaitoksista on käytössään WSP-riskienhallintajärjestelmä (Water Safety Plan) talousveden laaturiskien hallintaan. WSP-työkalun avulla tunnistetaan talousveden laatua uhkaavat vaarat ja määritellään hallintakeinot merkittävimmille riskeille. Vesihuoltolaitoksen tulee tehdä riskikartoitukseen perustuen tarpeelliset investoinnit talousveden laatuun kohdistuvien riskien pienentämiseksi ja toimitusvarmuuden parantamiseksi.

Mikäli talousveden toimittamiseen elintarviketeollisuusyritykselle kohdistuu erityisiä vaaroja, niihin varautumisen kustannuksia voidaan kohdentaa elintarviketyritykselle sen mukaisesti, mikä on elintarviketyrityksen arvioitu osuus tarvittavien toimenpiteiden kustannuksista. Kustannusten jakamisesta sovitaan erikseen vesihuoltolaitoksen ja elintarviketyrityksen kesken.

Vesihuoltolaitoksen tapaan elintarviketeollisuusyritykset varautuvat häiriötilanteisiin toiminnassaan. Elintarviketeollisuusyrityksen on otettava huomioon omavalvontasuunnitelmassaan mahdolliset talousveden laatuun ja määrään liittyvät riskit ja varauduttava niihin elintarviketurvallisuuden kannalta.

- Elintarviketeollisuusyrityksen varautumista suunniteltaessa on otettava huomioon yrityksen koko ja riskiluokitus
- Elintarviketeollisuusyritys voi tarvittaessa varautua talousveden laatuhäiriöihin esimerkiksi hankkimalla omaa vedenpuhdistuslaitteistoa (esim. desinfiointi tai suodatus)
- Elintarviketeollisuusyrityksellä voi olla käytössään varavesilähde (oma vedenottamo tai varayhteys verkostoon) tai riittävä vesisäiliökapasiteetti toiminnan hallittua alasajoa varten
- Pienet elintarviketeollisuusyritykset voivat mahdollisesti turvautua talousveden toimitukseen säiliöautolla (asiasta sovittava etukäteen ja varmistettava ratkaisun toimivuus)

Tässä sopimusmallissa veloitetaan molemmat sopijapuolet tunnistamaan merkittävimmät tämän sopimuksen mukaiseen toimintaan liittyvät vaarat, arvioimaan niiden riskit ja laatimaan oma suunnitelmansa häiriötilanteisiin varautumisesta. Omien suunnitelmien ja kartoitusten perusteella sopijapuolet arvioivat yhteistyössä merkittävimmät tämän sopimuksen mukaiseen toimintaan liittyvät vaarat ja tarvittaessa laativat

yhteisen varautumissuunnitelman. Mahdollinen yhteinen suunnitelma voidaan tarvittaessa liittää sopimukseen.

Yhteisessä varautumissuunnitelmassa tai merkittävimpien vaarojen tunnistamiseen tähtäävässä yhteistyöprosessissa tulisi käsitellä esimerkiksi seuraavia asioita:

- Nimetään osapuolten vastuuhenkilöt vastuualueittain.
- Laaditaan yhteinen aikataulu vaarojen tunnistamiselle ja riskinarvioinnille.
- Tunnistetaan talousveden toimittamiseen liittyvät vaarat vesihuoltolaitoksen ja elintarvikeyrityksen kannalta ja tehdään niille riskiarvio.
- Määritellään toimenpiteet haittojen ehkäisemiseksi ja vaikutusten minimoimiseksi
- Laaditaan aikataulu ja sovitaan vastuut korjaavista toimenpiteistä.
- Määritellään toimintaohjeet ja vastuurajaukset häiriötilanteiden varalle.
- Päätetään kuinka usein varautumissuunnitelma päivitetään

Tunnistettuihin vaaroihin varautumisesta ja tarvittavien toimenpiteiden kustannusjaosta sovitaan sopijapuolten välisissä neuvotteluissa. Toimenpiteiden vastuutahoista ja kustannusjaosta sovittaessa otetaan huomioon mm. se, kumman sopijapuolista kannalta vaara ja sen vaikutukset ovat suuremmat ja olisiko siihen tarpeen varautua ilman tämän sopimuksen mukaisia velvoitteita. Elintarviketeollisuudessa häiriötilanteen kestolla voi olla merkittävä vaikutus yrityksen toimintaan. Tarvittaessa voidaan rakentaa varayhteyksiä, mikä vaatii suunnittelua pidemmällä aikavälillä.

Yhteinen riskiarvio suositellaan tehtävän jo sopimusneuvotteluiden aikana tai mahdollisimman pian sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen. Kirjaus sopimukseen tehdään sen perusteella, tehdäänkö riskiarvio ja laaditaanko mahdollinen yhteinen varautumissuunnitelma ennen vai jälkeen sopimuksen allekirjoittamisen. Mikäli yhteinen suunnitelma laaditaan tai varautumissuunnitelmien yhteensovitus tehdään vasta sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, suositellaan sovittavan aikarajasta suunnitelman laatimiselle tai suunnitelmien yhteensovittamiselle. Etuna jo sopimusneuvotteluiden aikana tehtävässä riskiarviossa ja varautumissuunnitelmassa tai yhteensovittamisessa on, että mahdolliset tunnistetut vaarat ja niiden riskit voidaan ottaa huomioon sopimuksen sisällössä.

Vesihuoltolaitoksen ja elintarviketeollisuusyrityksen varautumissuunnitelmaan on suositeltavaa sisällyttää häiriötilanneviestinnän ohje. Tarvittaessa on hyvä sopia myös siitä, että myyjä pääsee liittyjän/ostajan kiinteistölle etsimään mahdollista vuotoa.

9 § Poikkeuksellinen talousvedenotto

Poikkeuksellisella talousvedenotolla tarkoitetaan sellaista talousvedenottoa, joka poikkeaa siitä, mitä tässä sopimuksessa on toisaalla sovittu.

Ostajan on sovittava etukäteen myyjän kanssa poikkeuksellisesta talousvedenotosta, ellei syy ole ennalta arvaamaton ja ylivoimainen. Lisäksi ostaja on velvollinen ilmoittamaan myyjälle [viipymättä] sellaisista poikkeus- ja häiriötilanteista talousvedenotossa, jotka saattavat aiheuttaa haittaa myyjän toiminnalle, eivätkä vielä ole myyjän tiedossa.

Ostaja on velvollinen korvaamaan poikkeuksellisesta talousvedenotosta myyjälle aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, mikäli poikkeuksellinen talousvedenotto on johtunut ostajasta johtuvasta syystä, eikä syy ole ollut ennalta arvaamaton ja ylivoimainen.

Ostajan poikkeuksellinen talousvedenotto tarkoittaa sopimukseen verrattuna normaalia suurempaa tai pienempää talousvedenottoa. Normaali vedenotto ja sen poikkeamat määritellään tämän sopimuksen 7 § ja liitteessä B. Tarvittaessa myös poikkeuksellinen vedenotto voidaan määritellä liitteessä B esimerkiksi prosentuaalisena poikkeamana normaalista vedenotosta. Elintarvikeyrityksen vedenotto voi vaihdella normaalitilanteessakin huomattavasti esimerkiksi sesonkien, vuorotyön rytmityksen, laitteistojen pesujen sekä loma-aikojen mukaan. Tämä normaali vedenoton vaihtelu määritellään 7 §:ssä tai teknisessä liitteessä B.

Tässä kohdassa tarkoitettu poikkeuksellisen suuri talousvedenotto voi johtua esimerkiksi äkillisesti lisääntyneestä tuotannosta, ostajan oman verkoston putkistojen huuhteluista tai lisääntyneestä laitteistojen pesutarpeesta.

Ostajan on ilmoitettava myyjälle välittömästi, kun tarve poikkeuksellisen suureen vedenottoon on tunnistettu. Usein ostaja tietää vähintään päiviä etukäteen, jos tuleva talousvedentarve on poikkeuksellisen suuri. Ennakkoilmoituksen perusteella vesihuoltolaitos pystyy paremmin varautumaan vedenoton vaikutuksiin verkostossaan. Lisäksi voidaan sopia toimenpiteistä, joiden avulla vaikutukset myyjän muihin asiakkaisiin ovat mahdollisimman pienet. Esimerkiksi vedenoton ajoittaminen yöaikaan ei aiheuta yhtä suuria vaikutuksia muihin vesihuoltolaitoksen asiakkaisiin kuin vedenotto päiväaikaan.

Mikäli poikkeuksellinen vedenotto on ennalta arvaamatonta, on siitä tiedotettava välittömästi sen alettua. Tarvittaessa sopimukseen voidaan kirjata aikaraja ilmoitukselle. Poikkeuksellisen suurella vedenotolla voi olla merkittäviä vaikutuksia myyjän toimintaan erityisesti silloin, jos elintarvikeyrityksen ottaman vesimäärän osuus kaikesta myyjän toimittamasta talousvedestä on suuri. Myyjä ei välttämättä pysty toimittamaan muille asiakkailleen riittävää vesimäärää tai veden paine voi laskea. Poikkeuksellisen suurella vedenotolla voi olla myös laatuvaikutuksia, koska poikkeuksellisen runsas veden virtaama voi irrottaa verkoston seinämistä sakkoja virtaavaan veteen. Poikkeuksellisen suuren vedenoton vaikutusten arvioinnin kannalta osapuolten on tärkeää tuntea toistensa toiminta.

Myös normaalia pienempi vedenotto voi olla poikkeuksellista vedenottoa. Normaalia pienemmän vedenoton vaikutukset eivät kuitenkaan yleensä ole akuutteja, vaan ne voidaan ilmoittaa myyjälle esimerkiksi virka-aikaan (ei tarvetta ilmoittaa päivystäjälle). Pitkään jatkuva normaalia pienempi vedenotto voi vaikuttaa myyjän toimittaman veden laatuun, koska talousveden viipymä verkostossa kasvaa.

Myyjän on ilmoitettava ostajalle omasta toiminnastaan, joka voi rajoittaa ostajan vedenottokapasiteettia. Esimerkiksi ostajan talousvedenottoon mahdollisesti vaikuttavista verkoston huuhteluista on ilmoitettava ostajalle.

Tarvittaessa sopimuskohdassa voidaan sopia tarkemmin, mitä tarkoitetaan poikkeuksellisella vedenotolla. Tällöin on järkevää sisällyttää poikkeuksellisen vedenoton määritelmä liitteeseen B ja viitata tässä sopimuskohdassa kyseiseen liitteeseen. Myyjä ja ostaja voivat esimerkiksi sopia normaalista vedenotosta sallitut prosentuaaliset poikkeamat. Niiden ylittyessä vedenotto on poikkeuksellista. Mikäli rajat halutaan määritellä, on sopimusneuvottelujen aikana otettava huomioon myyjän kokonaisvolyyymi, verkoston rakenne, ostajan veden käyttöpaikan sijainti verkostossa, muu toiminta sijaintipaikan läheisyydessä sekä tiedossa olevat verkostolaajennukset tai muutokset verkostossa.

10 § Talusveden toimittaminen häiriötilanteissa

Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saataavuudesta häiriötilanteissa. Myyjä on velvollinen ilmoittamaan ostajalle viipymättä sellaisista häiriötilanteista talusveden jakelussa (määrässä tai laadussa), jotka saattavat aiheuttaa haittaa ostajan toiminnalle eivätkä vielä ole ostajan tiedossa. Ostaja on velvollinen ilmoittamaan myyjälle havaitsemistaan poikkeamista myyjän toimittaman talusveden määrässä tai laadussa.

Toimitettavan talusveden määrää voidaan vähentää, jos myyjä joutuu rajoittamaan talusveden toimitusta asiakkaille sen takia, että vedestä on puutetta poikkeuksellisen kuivuuden, vedenottamon saastumisen, suuren putkirikon tai muun vastaavan sopijapuolista riippumattoman syyn johdosta ja myyjä ei pysty kohtuudella toimittamaan ostajalle tässä sopimuksessa tarkoitettua määrää tai laatua ottaen huomioon lainsäädännön ja muiden säännösten mukaiset määräykset.

Myyjä voi poiketa lainsäädännön vaatimusten mukaisesta toimitettavan talusveden laadusta, mikäli talusvesiasetuksen mukainen viranomainen on antanut luvan poikkeukseen. Ostaja voi kieltäytyä vastaanottamasta talusvettä, joka ei täytä toisaalla tässä sopimuksessa asetettuja laatu-ehdoja.

Myyjä sopii ostajan kanssa ostajalle toimitettavan talusveden määrän vähentämisestä tai muista poikkeuksista tässä sopimuksessa tarkoitettuun talusveden toimitukseen hyvissä ajoin etukäteen, jos mahdollista. Toimitus on saatettava normaaliksi heti vähennykseen oikeuttavan syyn poistuttua.

Talusveden toimittamista ostajalle ei saa kuitenkaan lakkauttaa kokonaan ilman valvovan viranomaisen tai tuomioistuimen päätöstä, jos kyse ei ole tässä sopimuksessa tarkoitetuista keskeytyksistä tai ylivoimaisesta esteestä. Ylivoimaisen esteen sattuessa myyjä vapautuu talusveden toimituksesta siinä määrin ja niin pitkäksi ajaksi, kun sopimuksen noudattaminen on ylivoimaisen esteen vuoksi mahdotonta.

Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalveluiden saataavuudesta häiriötilanteissa. Vesihuoltopalveluiden saataavuudesta huolehtiminen koskee myös yritysasiakkaita. Tässä sopimuskohdassa sovietaan ainoastaan talusveden toimittamisesta häiriötilanteiden aikana. Muusta toiminnasta häiriötilanteiden aikana ja esimerkiksi vahingonkorvauksista sovietaan sopimuksen muissa kohdissa. Sopimuskohta koskee sekä talusveden määrään että laatuun vaikuttavia häiriötilanteita.

Myyjän on ilmoitettava ostajalle välittömästi häiriötilanteesta, joka voi vaikuttaa ostajan toimintaan. Mikäli kyseessä on merkittävä vedenjakelun häiriö, on myyjän ilmoitettava tilanteesta ostajalle välittömästi käytännössä puhelimitse, jotta häiriötilanteen aiheuttamat vahingot ostajalle pystytään minimoimaan. Merkittävä vedenjakelun häiriö voi olla esimerkiksi myyjän toimittaman talusveden mikrobiologinen tai kemiallinen saastuminen.

Toimitettavan talusveden määrää voidaan vähentää tässä sopimuksessa sovitusta, mikäli myyjä ei häiriötilanteen vuoksi pysty toimittamaan ostajan tarvitsemaa määrää muut myyjän asiakkaat huomioon ottaen. Mikäli vedenjakelua joudutaan säännöstelemään, myyjä ottaa huomioon tasapuolisesti eri asiakasryhmien tarpeet.

Talusveden laatua valvova viranomainen voi tietyin lainsäädännössä määritellyin edellytyksin antaa vesihuoltolaitokselle luvan poiketa talusvesiasetuksen mukaisista

laatuvaatimuksista ja –suosituksista. Tällöin myyjä voi toimittaa myös elintarvikeyri-tykselle talousvettä annetun poikkeaman mukaisesti. Mikäli viranomainen on antanut myyjälle luvan poiketa laatuvaatimuksista, ei ostaja silti välttämättä voi käyttää talousvettä prosesseissaan. Ostajan mahdollisuuksista käyttää laadultaan poikkeavaa talousvettä prosessissaan on sovittava tapauskohtaisesti. Asiaan vaikuttaa esimerkiksi se, mistä laatuvaatimuksesta on annettu lupa poiketa ja minkä vuoksi poikkeamislupa on annettu.

Ostajalla ei ole velvollisuutta käyttää laadultaan tässä sopimuksessa sovitusta poikkeavaa talousvettä, sillä ko. tapauksissa talousvesi ei vastaa tämän sopimuksen ehtoja. Monissa tapauksissa ostaja ei voi käyttää laadultaan poikkeavaa talousvettä prosesseissaan, vaan prosessi ajetaan alas, kun tieto laatuvaatimuksesta saadaan. Mikäli ostaja ei voi käyttää laadultaan poikkeavaa talousvettä, tämän sopimuksen vesihuollon virhettä ja vahingonkorvauksia koskevat pykälät tulevat sovellettaviksi.

Aluehallintovirasto voi antaa vesihuoltolaitokselle luvan poiketa talousveden kemiallisista laatuvaatimuksista pitkäaikaisesti esimerkiksi torjunta-ainejäämien osalta. Tällaisista poikkeusluvista on kerrottava ostajalle sopimusta laadittaessa ja varmistettava, että poikkeamista ei ole vaaraan elintarviketurvallisuudelle (esim. voiko poikkeava kemikaali kerääntyä tai konsentroitua prosessissa).

11 § Talousveden toimittamisen keskeyttäminen kunnossapitotöiden vuoksi

Myyjällä on oikeus keskeyttää talousveden toimitus [yhtä keskeytystä kohti enintään x h] tai rajoittaa sitä välttämättömien korjaus-, huolto- tai muutostöiden johdosta.

Talousveden toimituksen keskeyttämisestä tai rajoittamisesta korjaus-, huolto- tai muutostöiden ajaksi on sovittava riittävän ajoissa, kuitenkin vähintään [x] viikkoa etukäteen ostajan kanssa ja työ on pyrittävä suorittamaan pienen vedenkulutuksen aikana, mikäli tilanne ei edellytä välittömiä korjaustoimenpiteitä.

Myyjän on tarpeen voida keskeyttää talousveden toimitus ostajalle kunnossapitotöiden ja muiden vastaavien toimenpiteiden vuoksi. Sopimuksessa määritellään periaatteet kunnossapitotöiden ajankohdasta sopimiseksi sekä niistä aiheutuvan keskeytyksen kestosta osalta. Kunnossapitotöistä johtuvat toimituskatkokset ovat luonteeltaan sellaisia, että ne ovat myyjän tiedossa etukäteen ja siten niistä voidaan sopia ostajan kanssa etukäteen. Pykälä koskee sekä kiireettömiä että kiireellisiä kunnossapitotöitä, joten ennakoitua voi vaihdella toimenpiteen kiireellisyyden mukaan. Olennaista on aina kuitenkin sopia etukäteen talousveden toimittamisen keskeyttämisestä.

Sopimuksessa määritellään aika, jonka verran toimituskatkoksa saa korkeintaan kestää kunnossapitotoimenpiteiden vuoksi. Aikaraja voi olla esimerkiksi 12 tai 24 tuntia. Sen määrittelyssä on otettava huomioon sekä ostajan toiminta että myyjän mahdollisuudet täyttää sopimuksen mukainen aikaraja. Aikarajan määrittelyssä on otettava huomioon esimerkiksi eläinsuojelukysymykset ja ostajan omat mahdollisuudet varautua toimituskatkoksiin (esimerkiksi vesisäiliöt). Myyjä ja ostaja sopivat tapauskohtaisesti korvaavan veden toimittamisesta ja ostajan omasta varautumisesta toimituskatkoksiin. Ostajan säiliötilavuudet ja niiden riittävyys on hyvä määritellä teknisessä liitteessä.

Sopimuksessa määritellään myös ajankohta, jolloin myyjän on ilmoitettava ostajalle suunnitellusta toimituskatkoksesta. Ajankohta, jolloin keskeytys on oltava tiedossa, riippuu ostajan toiminnasta. Esimerkiksi broilertuotteiden tuotantolaitosten on

tiedettävä toimituskatkoksesta jopa 60 päivää ennen sen alkamista eläinten kasvatus-
syklin vuoksi. Kaikki toiminta ei kuitenkaan vaadi näin pitkää ennakkovarautumisai-
kaa, vaan ajaksi voidaan sopia esimerkiksi 2 viikkoa.

Kiireellisissä kunnossapitotöissä, esimerkiksi putkivuodot, ei aina voida noudattaa so-
vittua ennakoilmoitusaikaa. Tällöin myyjä ja ostaja neuvottelevat ja sovittavat intres-
sinsä yhteen korjausajankohdasta sovittaessa. Joissakin tilanteissa pienetkin paikallis-
tetut vuodot on tarpeen korjata nopeasti, sillä vuodosta voi seurata laajoja vaikutuksia
aikaansaava häiriötilanne.

Mikäli sovittua kunnossapitotyötä ei voida suorittaa esimerkiksi kiireellisempien kun-
nossapitotöiden vuoksi, sovitaan toimenpiteelle uusi aika myyjän ja ostajan välisissä
neuvotteluissa.

12 § Talusveden toimituksen keskeyttäminen ostajan laiminlyönnin vuoksi

Sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa sovitaan talusveden toimituksen keskeyt-
tämisestä, myyjällä on myös oikeus keskeyttää talusveden toimitus, jos ostaja on olennai-
sesti laiminlyönyt tässä sopimuksessa tarkoitettujen maksujen suorittamisen tai on muuten
rikkonut olennaisesti säädöksiin tai tähän sopimukseen perustuvia velvoitteitaan.

Myyjä voi keskeyttää talusveden toimittamisen ostajalle tässä kohdassa tarkoitettusta
syystä kohtuullisessa ajassa ottaen huomioon laiminlyönti tai rikottu velvoite, mutta kui-
tenkin aikaisintaan [x viikon] kuluttua siitä, kun keskeyttämisen uhkasta on ensimmäisen
kerran ilmoitettu ostajalle eikä laiminlyöntiä tai velvoitteiden rikkomista ole oikaistu
ajoissa ennen ilmoitettua keskeyttämisajankohtaa. Jos säädösten tai tämän sopimuksen
vastainen toiminta on omiaan aiheuttamaan välitöntä vaaraa tai huomattavaa haittaa myy-
jän laitoksen käytölle taikka terveydelle tai ympäristölle, talusveden toimittaminen voi-
daan keskeyttää välittömästi.

Pykälä koskee myyjän mahdollisuutta keskeyttää talusveden toimitus tilanteessa,
jossa ostaja on laiminlyönyt sopimukseen perustuvia velvoitteitaan esimerkiksi maksu-
jen osalta. Myös esimerkiksi ostajan tonttijohtojen kunnossapidon laiminlyöminen si-
ten, että aiheutuu vuotoja, on peruste vedentoimituksen keskeytykseen, mikäli ostaja ei
korjaa laitteistojaan kehoituksista huolimatta.

Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitos saa keskeyttää veden toimittamisen, jos asia-
kas on olennaisesti laiminlyönyt maksujen suorittamisen tai on muutoin olennaisesti
rikkonut säädöksiin tai sopimukseen perustuvaa velvoitettaan (26 §). Vesihuoltolaitos
saa keskeyttää veden toimittamisen aikaisintaan viiden viikon kuluttua siitä, kun kes-
keyttämisen uhkasta on ensimmäisen kerran ilmoitettu asiakkaalle eikä laiminlyöntiä
tai velvoitteiden rikkomista ole oikaistu ajoissa ennen ilmoitettua keskeyttämisajan-
kohtaa. Elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitoksen väliseen sopimukseen ta-
lusveden toimittamisesta voidaan soveltaa samoja periaatteita.

Mikäli ostajan laiminlyönnin seurauksena syntyneen putkivuodon aiheuttamaa huk-
kaan valunutta talusvettä ei pystytä tarkasti mittaamaan (vuoto ennen vesimittaria), on
myyjä oikeutettu korvaukseen hukkaan valuneesta vedestä arvion perusteella.

Tämä sopimuskohta mahdollistaa talusveden toimittamisen keskeyttämisen, mutta ei
velvoita siihen. Siitä huolimatta mitä tässä kohdassa sovitaan, myyjä ja ostaja voivat
neuvotella talusveden toimittamisesta ja sen ehdoista, vaikka ostaja olisi laiminlyönyt
velvoitteitaan.

13 § Talousveden toimituksen virhe

Mikäli myyjän talousveden toimitus taikka sen toimittaman talousveden laatu, toimitustapa, määrä tai myyjän palvelu muutoin ei vastaa sitä, mitä tässä sopimuksessa on sovittu, tai toimitus on keskeytetty tämän sopimuksen vastaisesti, kyseessä on talousveden toimituksen virhe.

Virheenä ei pidetä kuitenkaan sitä, että veden laatu häiriintyy tai toimitus keskeytyy tai rajoittuu tilapäisesti ostajan tai kolmannen osapuolen aiheuttaman syyn tai muun myyjästä riippumattoman syyn takia.

Ostajalla on oikeus vahingonkorvaukseen siten kuin jäljempänä tämän sopimuksen 14 § sanotaan, jos virheestä on aiheutunut ostajalle vahinkoa.

Talousveden toimituksessa on virhe, jos myyjän toimittama talousvesi tai palvelu ei vastaa tässä sopimuksessa sovittua tai toimitus keskeytyy sopimuksen vastaisesti. Siten esimerkiksi sopimuksessa sovitusta poikkeava veden laatu tai määrä ovat talousveden toimituksen virheitä. Myös myyjän veden toimituksen keskeyttäminen tai rajoittaminen voi olla virhe, silloin kun sitä ei ole toteutettu tämän sopimuksen mukaisesti. Mikäli veden laatuhäiriö tai keskeytyminen tai rajoittuminen johtuu myyjän vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevasta seikasta, kyse ei ole virheestä. Esimerkiksi putkiriikosta aiheutuva keskeytyminen tai siitä seurannut laatuhäiriö ei yleensä ole virhe, jollei rikko ole johtunut huonokuntoisesta verkostosta, jonka kunnossapidon myyjä on laiminlyönyt.

Mikäli virhe aiheuttaa vahinkoa ostajalle, on ostaja oikeutettu vahingonkorvaukseen tämän sopimuksen 14 § mukaisesti. Vahingonkorvausvastuuta ei kuitenkaan ole silloin, kun virhe on johtunut ylivoimaisesta esteestä. Ylivoimainen este määritellään tämän sopimuksen 15 §.

Tarvittaessa myyjä ja ostaja voivat sopia hinnanalennuksesta, jos talousveden toimituksessa on virhe. Tällöin ostaja on oikeutettu sopimuksen mukaiseen hinnanalennukseen, vaikka virheestä ei aiheutuisikaan ostajalle vahinkoa, josta ostaja olisi oikeutettu vahingonkorvaukseen. Tässä sopimusmallissa tarkoitetun ostajan toiminta on sen luonteista, että vesihuollon virheen seurauksena aiheutuu usein vahinkoa, jolloin vahingonkorvausvelvollisuus tulee voimaan. Siten tarve hinnanalennukseen automaattisesti virheen yhteydessä on arvioitava tapauskohtaisesti.

14 § Vahingonkorvaus

Myyjä on velvollinen korvaamaan ostajalle talousveden toimituksen virheen aiheuttamat välittömät vahingot. Välittöminä vahinkoina myyjä korvaa ostajalle mahdolliset henkilövahingot, tuotantolaitoksen esinevahingot sekä puhdistus- ja korjauskulut. Mikäli kyseessä on myyjän huolimattomuus, myyjä korvaa ostajalle lisäksi ostajan pilalle menneiden tuotteiden todelliset valmistuskustannukset sekä vahingon tarpeelliset selvittelykulut.

Mikäli ostaja tämän sopimuksen vastaisella toiminnallaan aiheuttaa vahinkoa myyjälle, korvaa ostaja mahdollisten henkilövahinkojen ja esinevahinkojen lisäksi puhdistus- ja korjauskulut. Mikäli kyseessä on ostajan huolimattomuus, korvaa ostaja myyjälle lisäksi vahingon tarpeelliset selvittelykulut.

Sopijapuolten tähän sopimukseen perustuva vahingonkorvausvastuu on enintään [x euroa]. Sopijapuolet eivät korvaa toiselle sopijapuolelle tai kolmannelle osapuolelle aiheutuneita välillisiä vahinkoja. Mikäli vahinko on aiheutettu tahallisesti tai törkeällä

huolimattomuudella, vastuunrajoituksia ei sovelleta. Tällöin vahinkoa kärsineellä sopijapuolella on oikeus täyteen korvaukseen mukaan lukien korvaus välillisestä vahingosta.

Tämän sopimuksen tarkoituksena on estää tilanteet, joissa joudutaan soveltamaan vahingonkorvauksia käsittelevää sopimusehtoa. Yhteistoiminnan tavoitteena on pyrkiä välttämään tilanteet, joita ei pystytä ratkaisemaan muilla tavoin kuin vahingonkorvauksin. Häiriötilanteet, jotka voivat johtaa vahingonkorvausvelvollisuuteen, pyritään estämään jo ennalta huolellisella riskienhallinnalla ja tehokkaalla ennalta suunnitellulla häiriötilannetoiminnalla.

Sopijapuolet ovat velvollisia vahingonkorvaukseen, mikäli aiheuttavat toisilleen vahinkoa tämän sopimuksen vastaisella toiminnalla, ellei kyse ole ylivoimaisesta esteestä. Sopimuksessa määritellään vahingot, joita vahingonkorvausvelvollisuus koskee. Ylivoimainen este määritellään sopimuksen 15 §. Lähtökohtaisesti tämän sopimuksen nojalla korvataan vain välittömät vahingot.

Myyjän aiheuttaessa vahinkoa ostajalle, myyjä korvaa ostajan välittömät vahingot. Mikäli kyseessä on myyjän huolimattomuus, korvataan lisäksi ostajan pilalle menneiden tuotteiden todelliset valmistuskustannukset sekä vahingon tarpeelliset selvittelykulut. Muut taloudelliset vahingot kuin selvittelykulut, jotka ovat yleensä välillisiä vahinkoja, eivät kuulu tämän sopimuksen vahingonkorvausvelvollisuuden piiriin. Mikäli harkitaan muiden välillisten vahinkojen korvaamista, on otettava huomioon muut sopimusehdot ja sopimusosapuolten mahdollisuudet riskien hallintaan ja ennaltaehkäisyyn.

Sopimusneuvotteluiden yhteydessä suositellaan mahdollisten korvattaviksi tulevien kustannusten selvittämistä, jotta mahdollisten vahingonkorvausten vaikutukset sopijapuolten taloudelliseen tilanteeseen pystytään arvioimaan. Esimerkiksi jos elintarvike- ja vesihuoltolaitoksen merkittävä asiakas (talousvedenoton suhteen), voi merkittävä vahingonkorvaus pakottaa vesihuoltolaitoksen nostamaan maksujaan, mikä heijastuu sen kaikkiin asiakkaisiin. Lisäksi pienen kunnan vesihuoltolaitosta koskevat suuret vahingonkorvausvaateet voivat vaikuttaa koko kunnan talouteen.

Sopijapuolia suositellaan tarkentamaan, mitä välillisillä vahingoilla tarkoitetaan (ks. esimerkiksi kauppalain 67 §). Vahinkoja, joita korvataan, voidaan tarkentaa sopimusneuvotteluiden perusteella.

Sopimukseen on määriteltävä vahingonkorvausvelvollisuuden kohtuullinen rajaus. Vahingonkorvausvelvollisuuden enimmäismäärä voidaan sitoa esimerkiksi vuosittaiseen laskutukseen tai johonkin muuhun määriteltyyn euromäärään. Vahingonkorvausvelvollisuuden määrittely edellyttää, että ensin arvioidaan, mikä on todennäköisin vahinko. Korvausvelvollisuuden vastuurajauksen määrä pitää aina harkita tapauskohtaisesti. Tätä korvausvelvollisuuden vastuunrajoitusta ei sovelleta, mikäli vahinko on aiheutettu tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella. Vahingonkorvausvelvollisuuden vastuunrajoitus on yleisesti käytössä sopimuksissa.

Vahingonkorvausvelvoitteista sovittaessa on arvioitava osapuolten vakuutusturvaa ja sen päivittämistarvetta. Vesihuoltolaitosten vakuutusturva vaihtelee, eivätkä vakuutukset välttämättä kata sopimuksen nojalla sovittuja velvoitteita. Tämän sopimusmallin mukainen huolimattomuudesta johtuva pilalle menneiden tuotteiden valmistuskustannusten korvaaminen voi olla riski pienille vesihuoltolaitoksille, vaikka korvaussummat on rajoitettu sopimuksessa. Sopimusta laadittaessa on arvioitava ja selvittävä realistiset mahdollisuudet vakuutusturvan saamiseen sekä vahingonkorvauksen maksamiseen,

mikäli velvoite toteutuu. Mikäli vahinkojen korvaaminen ei ole realistista, on neuvoteltava muunlaisesta kirjauksesta sopimukseen.

Osapuolet vastaavat omasta vakuutusturvastaan ja sen soveltuvuudesta tämän sopimuksen mukaisiin ehtoihin. Sopimusneuvotteluiden aikana voidaan tarkastella myös osapuolten vakuutusturvaa ja sopia kumpi osapuoli vakuuttaa mitäkin (ja mitä ylipäättään voidaan vakuuttaa).

Kyseeseen tulevia vakuutuksia ovat esimerkiksi:

- Omaisuusvakuutus
- Keskeytysvakuutus: korvaa yritykselle katemenetyksen, jos yrityksen toiminta vaikeutuu tai pysähtyy äkillisen ja ennalta arvaamattoman vahingon takia
- Vastuuvakuutus:
  - o Toiminnan vastuuvakuutus korvaa vakuutetun yrityksen toiminnasta aiheutuneet henkilö- ja esinevahingot
  - o Tuotevastuuvakuutus kattaa vakuutuksenottajan valmistaman tuotteen virheellisyydestä tai puutteellisesta turvallisuudesta syntyvät henkilö- ja esinevahingot

15 §

Ylivoimainen este

Kumpikaan sopijapuoli ei vastaa virheestä, sopimuksen vastaisesta toiminnasta tai vahingosta, joka johtuu ylivoimaisesta esteestä. Sopijapuolen on ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä toiselle sopijapuolelle viipymättä, samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Ylivoimaisella esteellä tarkoitetaan tässä sopimuksessa sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaa estettä, jota hänen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimuksentekohetkellä ja toiminnassaan ja jonka seurauksia hän ei myöskään kohtuudella olisi voinut välttää tai voittaa.

Alihankkijan toiminnasta tai laiminlyönnistä johtuvaa katkosta talousveden toimituksessa tai muuta virhettä ei katsota ylivoimaiseksi esteeksi. Sopijapuoli vastaa alihankkijoidensa suorituksista sekä mahdollisista virheistä ja laiminlyönneistä kuin omistaan.

Talousveden toimittamisen virheenä, sopimuksen vastaisena toimintana tai niistä aiheutuvana virheenä ei pidetä tilannetta, joka johtuu ylivoimaisesta esteestä. Ylivoimainen este voi olla esimerkiksi lakko tai poikkeuksellinen luonnonilmiö. Olennaista on, että ylivoimasta estettä ei voida ennakoida tai siihen ei voida varautua. Tarvittaessa esimerkkejä ylivoimaisesta esteestä voidaan kirjata sopimustekstiin.

Myyjän verkostossa tapahtuva putkirikko ei välttämättä ole ylivoimainen este, jos se tapahtuu sellaisella verkoston osalla, jonka tiedetään olevan huonokuntoinen. Siten putkirikostakin voi aiheutua tämän sopimuksen perusteella vahingonkorvausvelvollisuus.

Tämän sopimusmallin mukaan kumpikin sopijapuoli vastaa alihankkijoidensa virheistä ja laiminlyönneistä kuin omistaan, eikä niitä katsota ylivoimaiseksi esteeksi. Mikäli vesihuoltolaitos hankkii toimittamaansa talousvettä tukkuvesilaitokselta, luokitellaan tukkuvesilaitos myyjän alihankkijaksi. Myyjän on siten huolehdittava myyjän ja tukkuvesilaitoksen välisessä sopimuksessa vahingonkorvausvastuun siirtämisestä tukkuvesilaitokselle, mikäli tukkuvesilaitoksen toiminnan vuoksi myyjälle aiheutuu

vahingonkorvausvelvollisuus kolmannelle osapuolelle (tämän sopimuksen mukaiselle ostajalle).

Tässä sopimusmallissa ei ole määritelty ylivoimaisen esteen keston aikarajaa, jonka jälkeen sopimuksen tilanne ja muutostarve on tarpeen selvittää. Tarvittaessa aikaraja ylivoimaisen esteen kestolle voidaan kirjata sopimukseen.

HALLINTO JA TALOUS

16 § Maksut, laskutus ja mittarin luenta

Myyjä veloittaa ostajaa toimittamastaan talousvedestä liitteen C mukaisesti. Myös laskutuksesta sovitaan liitteessä C. Laskutuksen perustana olevat vesimittarit luetaan liitteen B mukaisesti.

Maksamattomille erääntyneille laskuille on suoritettava eräpäivän jälkeen kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen viivästyskorko eräpäivästä täyden maksun tapahtumiseen saakka.

Mikäli ostaja osallistuu vesihuoltolaitoksen investointeihin, investoinnin jakautumisesta myyjän ja ostajan kesken sovitaan etukäteen.

Muiden kuin tässä kohdassa tai liitteessä C määriteltyjen maksujen osalta noudatetaan myyjän hinnastoa (liite D) ja palvelumaksuhinnastoa (liite E).

Talousveden toimittamisesta perittävät maksut, niiden perusteet ja hinnasto esitetään sopimuksen liitteessä C, jota voidaan tarvittaessa päivittää, kuten sopimuksen muuttamista koskevaan kohtaan kirjattu. Osa maksuista voi perustua vesihuoltolaitoksen normaaliin hinnastoon tai taksaan sekä palvelumaksuhinnastoon. Liitteessä C määritellään vähintään ne maksut ja hinnat, jotka poikkeavat vesihuoltolaitoksen normaaleista hinnastoista.

Hintojen tarkistamisesta ja tarkistamisen periaatteista suositellaan sovittavan liitteessä C. Vesihuoltolaitokset tarkistavat yleensä hinnastonsa tai taksansa mukaisia hintoja vuosittain. Tämän sopimuksen liitteeseen voidaan kirjata, että tämän sopimuksen mukaisia hintoja tarkistetaan vastaavassa suhteessa kuin muita vesihuoltolaitoksen perimiä maksuja. Mikäli myyjän ja ostajan välisessä tilanteessa tapahtuu muutoksia, jotka eivät kuitenkaan ole sopimusmuutoksia, voi hintoja olla tarpeen tarkistaa. Myös tämä on tarpeen kirjata sopimukseen. Tarkistaminen muilla periaatteilla edellyttää myyjän ja ostajan välistä neuvottelua asiasta.

Laskutusvälistä sovitaan myyjän ja ostajan välisissä neuvotteluissa. Laskutus voi tapahtua esimerkiksi kuukausittain tai neljännesvuosittain. Myös laskutuksesta sovitaan liitteessä, sillä laskutusväliä voi olla tarpeen muuttaa sopimuksen voimassaoloaikana. Laskutus perustuu mittariluentaan, jonka rytmityksestä ja vastuutahosta sovitaan tämän sopimuksen teknisessä liitteessä (liite B). Myyjän vastatessa mittarinluennasta, se tapahtuu myyjän määrittelemässä aikataulussa (samaan aikaan kuin muutkin alueen mittarit luetaan).

Mikäli myyjä on tehnyt tai tekemässä suuren investoinnin ostajan vedenhankintaa varten, investoinnin jakautumisesta myyjän ja ostajan kesken on sovittava erikseen. Investointien osalta tehdään yleensä erillinen sopimus, jossa voidaan sopia ennakkomaksusta tai muusta osallistumismekanismista. Ostaja voi osallistua investointiin esimerkiksi

kapasiteettivaraustaan vastaavalla osuudella. Mikäli investointi johtuu vain ostajan tarpeesta, voi ostaja vastata sen kustannuksista kokonaisuudessaan. Olennaista on etsiä tapauskohtaisesti oikeudenmukaisin tapa jakaa investoinnista aiheutuvat kustannukset myyjän ja ostajan kesken, esimerkiksi aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Investoinnista aiheutuvia kustannuksia voidaan kattaa myös käyttömaksulla. Tällöin tämän talousvesisopimuksen voimassaoloaika on perusteltua sopia vähintään tietyn määräajan mittaiseksi, jotta ostajan maksamilla käyttömaksuilla saadaan katettua ajan kuluessa investoinnista syntyneet kustannukset.

Muiden kuin tässä sopimuskohdassa tai liitteessä määriteltyjen maksujen osalta noudatetaan vesihuoltolaitoksen normaalia hinnastoa sekä palvelumaksuhinnastoa. Tässä sopimuksessa sovitaan vain niistä hinnoista, joista on perusteltua poiketa vesihuoltolaitoksen tavalliseen hinnoitteluun verrattuna.

Tarvittaessa sopimukseen voidaan kirjata myyjän oikeus vaatia ostajalta vakuutta, jos ostaja olennaisesti laiminlyönyt maksuvelvollisuuttaan tämän sopimuksen voimassaoloaikana.

Viivästyskorke on syytä todeta sopimuksessa, vaikka se yleensä sisältyy vesihuoltolaitoksen yleisiin toimitusehtoihin, sillä viivästyskorke on olennainen asia sopimuksen kannalta.

ERIMIELISYYDET

17 § Riidanratkaisu

Tämän sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät neuvotellen voi sopia, ratkaistaan [käyttöpaikan tai kiinteistön sijaintipaikan mukaisessa käräjäoikeudessa/Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti välimiesmenettelyssä.]

Mahdolliset erimielisyydet voivat liittyä esimerkiksi talousveden toimittamisen virheeseen tai sopimuksen tulkintaan. Erimielisyydet pitäisi pyrkiä sopimaan ensisijaisesti osapuolten kesken.

Erimielisyyksien ratkaisussa voidaan käyttää joko välimiesmenettelyä tai käräjäoikeutta. Sopimuksessa on sovittava selvästi, kumpaa käytetään. Käräjäoikeuden osalta viitataan käyttöpaikkaan tai kiinteistön sijaintipaikkaan. Erimielisyyksien käsittely tapahtuu siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiiriin kiinteistö kuuluu. Käräjäoikeus siodotaan käyttöpaikan sijaintipaikkaan, sillä ostajan pääkonttori, jonka kanssa sopimus yleensä solmitaan, voi sijaita ulkomailla.

SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN, VOIMAANTULO JA IRTISANOMINEN

18 § Sopimuksen muuttaminen

Sopimusta voidaan muuttaa yhteisesti siitä sopimalla. Muutokset voivat koskea esimerkiksi vedentoimitukseen liittyviä teknisiä järjestelyjä tai muita käytäntöihin liittyviä toimenpiteitä. Muutokset tehdään kirjallisesti ja ne on kummankin sopijapuolen erikseen vahvistettava.

Sopimuksen liitteitä voidaan muuttaa seuraavasti:

- Yhteyshenkilöitä (liite A) voidaan muuttaa toisen sopijapuolten ilmoituksella
- Maksuja ja hinnastoa koskevaa liitettä (liite C) sekä teknistä liitettä (liite B) voidaan muuttaa yhteistyökokouksen pöytäkirjan perusteella

Sopijapuolella on aina oikeus esittää sopimuksen voimassaoloaikana muutoksia, jotka perustuvat pakottavan lainsäädännön, lupamääräyksen tai muun viranomaismääräyksen muutokseen, tekniseen kehitykseen, sopijapuolen olosuhteiden olennaiseen muuttumiseen tai muuhun vastaavaan syyhyn. Toinen sopijapuoli on tällöin velvollinen neuvottelemaan sopimuksen muuttamisesta vastaamaan muuttuneita olosuhteita.

Sopimuksen ja sen liitteiden muutoksista on sovittava kirjallisesti ja kummankin osapuolen on vahvistettava muutokset allekirjoituksillaan.

Sopimusta voidaan muuttaa yhteisesti siitä sopimalla. Myös liitteiden sisällön muuttaminen on sopimusmuutos. Käytännössä tiettyjen liitteiden sisältöä on kuitenkin tarpeen pystyä muuttamaan joustavasti. Tämän vuoksi sopimukseen suositellaan kirjattavan tässä mallissa mainittujen liitteiden osalta niiden päivittämiseen liittyvät käytännöt.

- Yhteyshenkilöiden muuttamiseen riittää sopijapuolen ilmoitus, joka voidaan vahvistaa seuraavassa yhteistyökokouksessa. Yhteyshenkilöt pitää pystyä päivittämään joustavasti, jotta sopijapuolten välinen toiminta pysyy luotettavana.
- Tekniseen liitteeseen tehtävät pienet muutokset sekä hintojen tarkistaminen voidaan antaa yhteistyökokouksen tehtäväksi. Tällöin muutokset kirjataan kokoukseen pöytäkirjaan, jonka molemmat sopijapuolet vahvistavat.
- Teknisen liitteen tai hintojen merkittävillä muutoksilla (kuten kapasiteetin merkittävä kasvattaminen) voi olla vaikutuksia myös muihin sopimuskohtiin. Mikäli tällaisia vaikutuksia tulee, on sopimusta muutettava muiltakin osin, eikä yhteistyökokouksen pöytäkirja enää riitä liitteen päivittämiseen.

19 §

Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat sen hyväksyneet ja sopimus on allekirjoitettu. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen pykälät [x] tulevat voimaan [kun talousveden toimittaminen on alkanut].

Sopimus tehdään yleensä toistaiseksi voimassa olevana, mutta voidaan tarvittaessa määritellä päättymään tietyssä päivämääränä.

Määräaikainen sopimus voi tulla kyseeseen esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Vesihuoltolaitos on tehnyt investoinnin elintarviketeollisuusyrityksen talousveden toimittamisen vuoksi ja tuolloin on määritelty, että sopimus on voimassa tietyn ajan (esim. 10 vuotta, jolla taataan että vesilaitos saa investointinsa kuuletettua), jonka jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassaolevana.
- Mikäli on tiedossa, että vesihuoltolaitos on tekemässä merkittävää investointia, jonka myötä on sopimus uusittava.
- Mikäli on tiedossa, että elintarviketeollisuusyrityksen toiminnassa on tapahtumassa muutoksia, jotka vaikuttavat merkittävästi talousvesisopimuksen sisältöön.

Sopimuksen ollessa määräaikainen sopimusta ei voi irtisanoa ennen kuin määräaika on päättynyt. Määräajan jälkeinen irtisanomisaika määritellään sopimuksessa.

Käytännössä sopimuksen allekirjoittaminen voi syystä tai toisesta viivästyä. Tällöin on tarpeen kirjata sopimukseen pykälät, jotka tulevat voimaan välittömästi kun talousveden toimittaminen on alkanut. Tavoitteena sopimusta laadittaessa tulee olla saattaa se voimaan ennen talousveden toimittamisen alkamista.

20 § Sopimuksen päättäminen

Kummallakin sopijapuolella on oikeus irtisanoa tämä sopimus noudattaen [x kuukauden/vuoden] irtisanomisaikaa. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti.

Sopimuksen irtisanominen edellyttää lisäksi, että ostajan saatavilla on korvaava vesilähde tai muu keino turvata toimintansa jatkuminen.

(Sopimusta ei voida irtisanoa päättymään ennen vuotta _____.)

Sopimus voidaan päättää edellä mainituista rajoituksista huolimatta ilman irtisanomisaikaa, mikäli:

- sopijapuolen toiminta (kokonaan/toimipaikka) lakkaa,
- sopijapuoli tuomitaan konkurssiin,
- sopijapuolen oikeus harjoittaa sopimuksen mukaista toimintaa kielletään pysyvästi viranomaisen toimesta,
- sopijapuoli menettää oikeuden hallita sopimuksen 1 §:n talousveden käyttöpaikkaa koskevaa kiinteistöä (esimerkiksi vuokrasopimus irtisanoaan).

Sopimuksessa on syytä varata mahdollisuus sopimuksen irtisanomiseen sekä myyjän että ostajan taholta. Irtisanomisen ehdot ja sopijapuolten oikeudet ja velvoitteet kirjataan sopimukseen.

Irtisanominen tapahtuu pääsääntöisesti sopimukseen kirjatun irtisanomisajan puitteissa, mutta sopimukseen on syytä kirjata myös poikkeustapaukset, jolloin sopimus voidaan irtisanoa irtisanomisajasta poiketen. Elintarvikeyrityksen toiminta voidaan esimerkiksi yllättäen lopettaa tai voi tulla jokin muu pakottava syy, kuten viranomais määräys tai konkurssi.

Myyjän irtisanoessa sopimuksen on varmistuttava, että ostajalla on käytössään vaihtoehtoinen talousvesilähde tai muu keino turvata toiminnan jatkuminen. Tällä turvataan ostajan oikeudet, sillä vesihuolto on luonnollinen monopoli.

Sopimukseen voidaan kirjata, että sopimusta ei voi irtisanoa ennen kuin tietty aika sen solmimisesta on kulunut. Tämä sopimuskohta voi olla tarpeen esimerkiksi silloin, kun vesihuoltolaitos on tehnyt suuria investointeja turvatakseen talousveden toimittamiseksi ostajalle. Tällöin lähtökohtana on, että ostaja käyttäisi talousvettä vähintään sen ajan, että myyjän investoinnit saadaan katetuksi. Vaihtoehtoisesti voidaan tehdä ensin määräaikainen ja määräajan jälkeen toistaiseksi voimassaoleva sopimus, jolloin tätä kohtaa ei tarvitse kirjata sopimukseen.

21 § Sopimuksen siirtäminen

Tätä sopimusta ei saa siirtää kolmannelle osapuolelle ilman toisen sopijapuolen kirjallista suostumusta paitsi silloin, kun siirto liittyy joko liikkeenluovutukseen tai jommankumman sopijapuolen toiminnan sisäiseen uudelleen järjestelemiseen.

Sopimuksen siirtäminen kolmannelle osapuolelle on tarpeen mahdollistaa tilanteissa, jossa jommankumman sopijapuolen toiminta yhdistetään kolmannen osapuolen toimintaan.

Joissakin tilanteissa mahdollinen liikkeenluovutus tai toimintojen uudelleen järjestely aiheuttaa tarpeen muuttaa sopimusta. Tilanne arvioidaan tapauskohtaisesti ja tarvittaessa käynnistetään neuvottelut sopimuksen muuttamisesta.

22 § Soveltamisjärjestys

Tähän sopimukseen kuuluvat seuraavat asiakirjat ja niitä sovelletaan seuraavassa järjestyksessä:

1. Tämä sopimus
2. Liitteet

Soveltamisjärjestyksessä sopimus tulee aina ennen liitteitä. Sopimusmallissa ei määritellä liitteiden etusijajärjestystä, mutta sopimusneuvotteluissa liitteiden etusijajärjestys on tarpeen ottaa huomioon.

Tämän sopimuksen mukaisia liitteitä ovat:

- Yhteyshenkilöiden tiedot sisältävä liite (liite A)
- Tekninen liite (liite B)
- Maksuja ja hintoja koskeva liite (liite C)
- Vesihuoltolaitoksen hinnasto tai taksa (liite D)
- Vesihuoltolaitoksen palvelumaksuhinnasto (liite E)
- Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot (liite F)

Vesihuoltolaitoksen yleisiä toimitusehtoja käsitellään omassa kohdassaan tässä sopimuksessa (23 §), sillä ne täydentävät monin osin tämän sopimuksen sopimusehtoja.

23 § Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot

Vesihuoltolaitoksen (myyjän) yleisiä toimitusehtoja sovelletaan tätä sopimusta täydentävästi siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen ehtojen kanssa. Myyjän yleiset toimitusehdot ovat tämän sopimuksen liitteenä F.

Sellaisia yleisten toimitusehtojen kohtia, jotka koskevat kuluttajia tai ainoastaan jäteveden tai huleveden viemärointiä, ei sovelleta tähän sopimukseen.

Myyjän yleisiä toimitusehtoja sovelletaan tähän sopimukseen siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen kanssa. Yleiset toimitusehdot täydentävät tämän sopimuksen sopimusehtoja. Kullakin vesihuoltolaitoksella on omat yleiset

toimitusehtonsa. Vesilaitosyhdistys on laatinut mallin yleisistä toimitusehdoista. Vesi- huoltolaitokset soveltavat mallia omien tarpeidensa mukaisesti.

Sopimustekstissä voidaan selvyuden vuoksi esittää ne yleisten toimitusehtojen kohdat, joita EI ainakaan sovelleta tähän sopimukseen. Yleisesti voidaan todeta, että yleisten toimitusehtojen ”asiakasta” koskevat kohdat voivat koskea myös elintarviketeollisuusyritystä, elleivät ne ole ristiriidassa talousvesisopimuksen kanssa. Kohtia, jotka eivät koske elintarviketeollisuusyritystä, on esimerkiksi yleisten toimitusehtojen mallin määritelmässä (1 luku) ja laitoksen toimintaa ja keskeytystä koskevassa luvussa (7 luku). Mikäli tässä sopimuksessa ei sovita samalla liittymisestä ja viemäröinnistä, ei myöskään liittämistä, kiinteistön vesi- ja viemärlaitteistoja ja asiakkaan kiinteistön käyttöä koskevat kohdat sovellu (2, 3 ja 8 luvut).

Tämän oppaan lukuun 6 on koottu lista yleisten toimitusehtojen asioista, jotka eivät koske elintarviketeollisuusyrityksen ja vesihuoltolaitosten välistä sopimusta. Esimerkikilistan toimitusehtojen kohdat ovat Vesihuoltolaitosyhdistyksen Yleisten toimitusehtojen mallin mukaiset. Kunkin vesihuoltolaitoksen on tarkistettava kohdat omien yleisten toimitusehtojensa mukaisiksi, mikäli ne halutaan listata sopimuksessa.

24 § Luottamukselliset tiedot

Sopijapuolet sitoutuvat ilman toisen sopijapuolen lupaa pitämään luottamuksellisina ja olemaan luovuttamatta kolmansille osapuolille tämän sopimuksen sisältöä ja toisiltaan saamiin aineistoja ja tietoja, jotka on merkitty luottamuksellisiksi tai jotka on sellaisiksi ymmärrettävä, sekä olemaan käyttämättä niitä muuhun tarkoitukseen kuin tämän sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin, ellei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Tämän sopimuksen liitteet [x, x ja x] ovat salaisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla.

Lähtökohtaisesti kunnallisen vesihuoltolaitoksen tiedot ovat julkisia. Osakeyhtiömuotoisen vesihuoltolaitoksen tai vesiosuuskunnan tiedot eivät ole julkisia. Julkisuuslain (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999) 24 §:n perusteella voidaan kuitenkin pitää salassa myös kunnallisen vesihuoltolaitoksen tietoja. Salassa voidaan pitää tietyin edellytyksin esimerkiksi liikesalaisuutta ja poikkeusoloihin varautumista koskevat tiedot. Tämä kannattaa huomioida sijoittamalla arkaluontoiset tiedot kuten huoltovarmuuteen liittyvät asiat erillisiin sopimuksen liitteisiin, jolloin ne voidaan tarvittaessa salata.

Salassa pidettäviä tietoja voivat olla hinnat sekä tekniseen liitteeseen kirjatut asiat. Olennaista on säilyttää luottamus sopijapuolten välillä.

25 § Päiväys ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi (2) samasanaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Allekirjoittajina olevilla henkilöillä on oltava on yrityksen tai vesihuoltolaitoksen nimikirjoitusoikeus.

Mikäli sopijapuolilla on käytäntö, jossa kaikki sopimuksen sivut merkitään allekirjoittajien nimikirjaimilla, kaikki sivut on merkattava.

Liite A: Yhteyshenkilöt

[Myyjän yhteyshenkilöt (varsinainen yhteyshenkilö sekä hänen varahenkilönsä) yhteystietoi-
toineen]

[Ostajan yhteyshenkilöt (varsinainen yhteyshenkilö sekä hänen varahenkilönsä) yhteystie-
toineen]

Liite B: Tekninen liite

Tässä teknisessä liitteessä sovitaan tarkemmin seuraaviin sopimusehtoihin liittyvistä yksityiskohdista:

- 5 § Vastuun raja ja myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot, veden mittaus
- 6 § Veden laatu ja laadun seuranta
- 7 § Vesimäärä ja paine

5 § Vastuun raja ja myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot, veden mittaus

Liittämiskohta

Kiinteistön tiedot

- Kunta
- Kiinteistötunnus
- Liittymissopimuksen numero
- Käyttöpaikka

Liittyjä (kiinteistön omistaja)

- Nimi
- Postiosoite
- Yhteyshenkilö

Liittämiskohta

- [Selostus liittämiskohdasta (määritelty liittymissopimuksessa)]
- [Karttaote liittämiskohdasta]

Myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot

- [Tähän kirjataan tarvittaessa tiedot tonttijohdoista ja muista liittyjän laitteista.]
- [Tähän kirjataan tarvittaessa tiedot myyjän jakeluverkostosta, jonka kautta talousvesi toimitetaan ostajalle. Liitteeseen voidaan kirjata esimerkiksi verkoston ominaisuudet, maksimivirtaama sekä virtaussuunta.]

Veden mittaus

Vesimittarin sijainti

- [Sanallinen kuvaus]
- [Kartta vesimittarin sijainnista]

Vesimittarin lukeminen (vaihtoehdoista valitaan tarpeelliset)

- Ostaja huolehtii vesimittarin lukemisesta ja toimittaa tiedon myyjälle [myyjän määrääminä aikoina].
- Myyjä lukee vesimittarin [tarpeen mukaan/määriteltynä ajankohtina].
- Myyjällä on käytössään etäluettavat vesimittarit, jonka lukemaan vedenlaskutus perustuu.
- Myyjällä on oikeus järjestää mittarin kaukoluenta. Luennan järjestämiseksi myyjällä on oikeus asentaa ja käyttää kiinteistöön asennettuja, luentaan tarvittavia laitteita.

Vesimittarin kalibrointi

- Vesimittari kalibroidaan [10/3/2/X] vuoden välein [tai vesimittarin vaihdon yhteydessä].
- Myyjä vastaa kustannuksellaan vesimittarin kalibroinnista.
- Kalibroinnin suorittaa [myyjä/sopijapuolista riippumaton palveluntoimit-taja/muu taho].

6 § Veden laatu ja laadun seuranta

Ostajan kannalta olennaiset veden laatumuuttujat

[Kuvataan ostajan prosessin kannalta olennaiset talousveden laatumuuttujat, joiden muuttuminen voi aiheuttaa ongelmia ostajan prosessissa. Kunkin muuttujan osalta kuvataan sanallisesti, miksi sen muuttuminen voi aiheuttaa ongelmia. Muuttujien osalta kerrotaan itse muuttuja sekä sen suositeltu vaihteluväli.]

- [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
- [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
- [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]

Lainsäädännön vaatimuksia tiukemmat, erityiset vaatimukset talousveden laadulle (Tämä kohta otetaan liitteeseen vain siinä tapauksessa, että erityisistä laatuvaatimuksista sovitaan)

Sen lisäksi, mitä toimitettavan talousveden laadusta on sovittu sopimuskohdassa 6 § (Veden laatu ja laadun seuranta), talousveden laadusta sovitaan seuraavaa:

- Lisävaatimukset myyjän toimittaman talousveden laadulle (lainsäädännön mukaisen talousveden laatuvaatimusten ja -suositusten lisäksi, esim. klooraatti, kloriitti, kokonaisklooripitoisuus, pH, rauta)
  - [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
  - [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
  - [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
- [Seurantapiste, jossa laatuvaatimusten on täyttyävä]

Oma- ja valvonnan järjestäminen ja valvonta-/tarkkailutietojen jakaminen

Sen lisäksi, mitä seurannan järjestämisestä ja seurantatietojen jakamisesta on sovittu sopimuskohdassa 6 § (Veden laatu ja laadun seuranta), talousveden seurannan järjestämisestä ja seurantatietojen jakamisesta sovitaan seuraavaa:

- Sopijapuolet toimittavat toisilleen viranomaisvalvonnan tulokset [kuukausittain/muin määritellyin aikavälein].
- Lisäksi myyjä tarkkailee seuraavia talousveden laatumuuttujia ja ottaa näytteet ohessa määritellyllä näytteenottotaajuudella:
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
- Lisäksi ostaja tarkkailee seuraavia talousveden laatumuuttujia ja ottaa näytteet ohessa määritellyllä näytteenottotaajuudella:
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
- Raportointitapa:
  - o [Sovitaan raportointiformaatti]
- Tiedot toimitetaan:
  - o [Määritellään tietojen toimittamistapa ja henkilöt, joille tiedot toimitetaan]

Erityiset toimenpiteet talousveden laadun todentamiseksi ja varmistamiseksi

[Mikäli sopijapuolet sopivat esimerkiksi erityisen näytteenottopisteen rakentamisesta liittämiskohdan läheisyyteen, sovitaan sen tyypistä, sijainnista, kustannuksista ja vastaavista asioista tässä kohdassa sopimusta.]

Toimenpiteet veden laatuhäiriöihin varautumiseksi

Toimenpiteistä, joilla varmistetaan jatkuvasti talousveden laadun säilyminen tai varaudutaan mahdollisiin laadun häiriöihin ja pyritään estämään laadultaan poikkeavan veden pääsy myyjän verkostosta ostajan verkostoon, sovitaan seuraavaa:

- [Määritellään laitteistot tai toimintamallit, joilla varaudutaan veden laatumuutoksiin, esim. UV-desinfiointi, kloorauslaitteisto]
- [Määritellään ne laitteistot, esim. aktiivihiihluodatus, ioninvaihtolaitteisto, joilla varaudutaan mahdollisiin vedenlaatumuutoksiin]
- [Sovitaan laitteistojen ja rakenteiden käyttö- ja huoltovastuista]

7 § Vesimäärä ja paine

Ostajan talousvedenotto

[Sanallinen kuvaus vedenotosta: vuosivaihtelu, vuorokausivaihtelu, sesonkivaihtelu, viikonpäivävaihtelu]

Ostajan talousvedenoton normaalit vaihtelut:

- vuositasolla: min [xxx] m³/vuosi, max [xxx] m³/vuosi
- kuukausitasolla: min [xxx] m³/kk, max [xxx] m³/kk
- vuorokausitasolla: min [xxx] m³/vrk, max [xxx] m³/vrk

Sen lisäksi, mitä otettavasta talousvesimäärästä on sovittu sopimuskohdassa 7 § (Vesimäärä ja paine), ostajan vedenotosta sovitaan seuraavaa:

- Normaali ostajan ottama vesimäärä:
  - [xxx] l/s
  - [xxx] m³/h
  - [xxx] m³/vrk
  - [xxx] m³/kk
  - [xxx] m³/vuosi
- Suurin otettava vesimäärä:
  - [xxx] l/s
  - [xxx] m³/h
  - [xxx] m³/vrk
  - [xxx] m³/kk
  - [xxx] m³/vuosi
- Minimissään otettava vesimäärä:
  - [xxx] l/s
  - [xxx] m³/h
  - [xxx] m³/vrk
  - [xxx] m³/kk
  - [xxx] m³/vuosi

Minimivirtaama ja paine

Sen lisäksi, mitä toimitettavasta vesimäärästä ja paineesta on sovittu sopimuskohdassa 7 § (Vesimäärä ja paine), vedentoimituksesta sovitaan seuraavaa

Myyjän toimitettava ostajan liitospisteeseen minimissään oheinen virtaama (virtaama määritellään käytännössä ostajan vedenoton mukaisesti)

- [xxx] l/s
- [xxx] m³/h
- [xxx] m³/vrk
- [xxx] m³/kk
- [xxx] m³/vuosi

Myyjä toimittaa vettä ostajan liitospisteeseen vähintään oheisella minimipaineella:

- [x] bar
- Oheinen minimipainetaso voidaan taata, jos ostajan vedenotto on enintään [xxx] l/s (m³/h) (ostajan maksimi)

Liite C: Hintaliite

Tässä liitteessä sovitaan myyjän ostajalle toimittaman talousveden hinnoittelusta sekä laskutuksesta.

[Talousveden toimittamisesta perittävät käyttö-, perus- ja muut maksut (alv 0 %) sekä niiden määräytymisperiaatteet. Mikäli myyjä ja ostaja ovat sopineet erityisistä vaatimuksista toimitettavalle talousvedelle, kuvataan vaatimusten vaikutus hintoihin tarvittaessa tässä kohdassa.]

[Kuvaus talousveden toimittamisesta perittävien maksujen tarkistamisesta. Voidaan esimerkiksi todeta, että maksujen tasoa tarkastellaan yhteistyökokouksessa tai että niitä tarkistetaan samassa suhteessa kuin muita myyjän asiakasmaksuja.]

Hinnat on esitetty arvonlisäverottomina. Hintoihin lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero.

Myyjä laskuttaa ostajaa seuraavasti (valitaan sopiva vaihtoehto):

- Myydyn veden laskutus tapahtuu [X] välein jälkikäteen.
- Myyty vesi laskutetaan etukäteen [X] välein. Hyvitys tai lisälaskutus tapahtuu mittariluennasta perustuen (tasauslaskutus). Mittarinluennasta sovitaan liitteessä B.

Liite D: Vesihuoltolaitoksen hinnasto

Liite E: Vesihuoltolaitoksen palvelumaksuhinnasto

Liite F: Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot

5 LAINSÄÄDÄNNÖN VIITEKEHYKSESTÄ

Talousvettä ja vesihuoltoa koskevat säädökset

Vesihuoltolakia sovelletaan asumisen vesihuoltoon rinnastuvan elinkeinotoiminnan vesihuoltoon (VHL 2§). Siten elintarviketeollisuusyrityksen talousveden hankintaan sovelletaan vesihuoltolakia, mikäli yrityksen vedenkäyttö ei poikkea asumisen vedenkäytöstä. Varsinkin suurten elintarviketeollisuusyritysten talousvedenotto poikkeaa asutuksen vastaavasta sekä volyymiltaan että profiililtaan. Sen sijaan pienten elintarvikeyritysten tarpeet voivat rinnastua asutuksen tarpeisiin. Vesihuoltolain soveltamisalaan kuuluvien elintarviketeollisuusyritysten kanssa voidaan laatia tavallinen käyttösopimus.

Mikäli vesihuoltolain piiriin kuuluva elintarviketeollisuusyritys sijaitsee vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, vesihuoltolaitoksen on toimitettava elintarvikeyritykselle vettä, ellei yrityksen vedenkulutus vaikeuta vesihuoltolaitoksen toimintaa tai laitoksen edellytyksiä huolehtia tyydyttävästi muiden kiinteistöjen vesihuollosta. Vastaavasti elintarvikeyrityksen on liityttävä vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos kiinteistö sijaitsee vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella (VHL 10 §). Kiinteistö voi tietyin perustein hakea vapautusta liittämisestä (VHL 11 §). Vaikka elintarvikeyritys ei kuuluisi vesihuoltolain piiriin, tulee vesihuoltolaitoksen pääsäännön mukaan hyväksyä elintarvikeyritys asiakkaakseen, jos tästä ei aiheudu laitokselle merkittävää haittaa. Laitos ei voi ilman perusteltua syytä valikoida asiakkaitaan ilman, että se syyllistyisi kilpailulain 7 §:n vastaiseen määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön.

Talousvedestä ja sen laatuvaatimuksesta säädetään terveydensuojelulaissa (TSL, 763/1994) ja sen nojalla annetuissa asetuksissa. TSL 16 § mukaan talousvedellä tarkoitetaan kaikkea vettä, joka on tarkoitettu juomavedeksi, ruoan valmistukseen sekä kaikkea vettä, jota elintarvikealan yrityksessä käytetään elintarvikkeiden valmistukseen, jalostukseen, säilytykseen ja markkinoille saattamiseen.

Talousveden laatuvaatimuksista sekä talousveden laaduntarkkailusta säädetään sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asetuksessa talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (talousvesiasetus, 1352/2015), jota muutettiin 27.10.2017 voimaantulleella asetuksella 683/2017. Kaiken vesihuoltolaitoksen toimittaman talousveden tulee täyttää talousvesiasetuksessa asetetut laatuvaatimukset. Asetuksessa asetetaan laatuvaatimusten lisäksi laatusuosituksia. Elintarviketeollisuusyrityksen tulee käyttää talousvesiasetuksessa asetetut laatuvaatimukset täyttävää talousvettä, ellei aluehallintovirasto ole myöntänyt tästä poikkeusta TSL 17 § nojalla.

Elintarvikkeiden valmistamiseen liittyvä lainsäädäntö

Elintarviketeollisuusyritys on vastuussa valmistamiensa elintarvikkeiden turvallisuudesta ja talousveden laadun säilymisestä liittämiskohdan jälkeen. Talousveden laatuvaatimusten on täytyttävä veden käyttökohdassa. EU:n yleisen elintarvikeasetuksen perusteella elintarvikeyrityksen on varmistettava, ettei elintarvikkeisiin lisättävä tai valmistusprosessissa käytettävä vesi aiheuta vaaraa terveydelle.

Elintarvikehygieniä perustuu EU:n yleisen elintarvikehygieniä-asetuksen perusteella suu- relta osin elintarvikehuoneiston omavalvontaan. Ensisijainen vastuu elintarvike- turvallisuudesta on elintarvikeyrityksellä. Elintarvike- turvallisuusvirasto Evira ohjaa ja kehittää elintarvike- turvallisuuden viranomaisvalvontaa. Aluehallintovirasto toimii alueellisenä elintarvike- turvallisuuden valvontaviranomaisena ja kunnan elintarvike- viranomaisena. Aluehallintovirasto toimii kunnallisena valvontaviranomaisena.

Elintarvikeyrityksen toiminnan kannalta on tärkeää, että myös mahdollisiin häiriötilanteisiin on varauduttu mahdollisimman hyvin. Varautumisella pyritään varmistamaan talousveden ja elintarviketuotteiden turvallisuus kaikissa tilanteissa. Vesihuoltolaitoksen varautumisesta säädetään tai sitä sivutaan esimerkiksi terveydensuojelulaissa, talousvesiasetuksessa, vesihuoltolaissa ja valmiuslaissa. Elintarvikeyrityksen varautumisesta säädetään erityisesti elintarvikelaissa.

6 VESIHUOLTOLAITOSTEN YLEISTEN TOIMITUSEHTOJEN SOVELTAMISESTA TÄHÄN SOPIMUKSEEN

Vesihuoltolaitoksen yleisiä toimitusehtojen sovelletaan tähän sopimukseen täydentävästi ja siltä osin kuin talousvesisopimuksessa ei niiden sisällöstä muuta sovita. Tässä luvussa on käsitelty Vesilaitosyhdistyksen yleisten toimitusehtojen mallin mukaisesti yleisten toimitusehtojen kohtien soveltamista talousvesisopimukseen.

Se, sovelletaanko yleisten toimitusehtojen kohtia talousvesisopimukseen vai ei, ilmenee yleensä asiayhteydestä. Kun kyseessä on vedentoimitussopimus (talousvesisopimus), siihen ei sovelleta yleisten toimitusehtojen viemäröintiä tai viemäriverisiä koskevia kohtia. Kuten todetaan toimitusehtojen mallin kohdassa 1.1 ”Näitä yleisiä toimitusehtoja on noudatettava asianomaisilta kohdiltaan myös silloin, kun on kysymys vain kiinteistön vedenhankinnasta tai jäteveden tai huleveden viemäröinnistä.” Lisäksi, kun asiasta sovitaan talousvesisopimuksessa, niin sillä tavoin voidaan sivuuttaa yleisten toimitusehtojen kyseinen ehto. On kuitenkin mahdollista, että kyseistä ehtoa sovelletaan tällöin täydentävästi.

Alla on käsitelty kohdittain yleisten toimitusehtojen mallin sisältöjen soveltamista talousvesisopimukseen.

LUKU 1. YLEISET TOIMITUSEHDOT

- Kohta 1.5: tämä sopimusmalli koskee vain ao. kohdassa määriteltyä vedenhankintaa.
- Kohta 1.6: ei koske tähän malliin perustuvaa sopimusta, ellei sopimuksessa mainita huleveden viemäröintiä
- Kohta 1.7: ei koske, ellei sopimuksessa mainita viemäröintiä
- Kohta 1.9: on hyvä, että liittyyjä määritellään, varsinkin, jos elintarviketeollisuusyritys on eri taho on liittyyjä
- Kohta 1.10: ei koske, koska tämän talousvesisopimusmallin mukaisena sopijapuolena ei ole kuluttaja.
- Kohta 1.16: ei koske, ellei sopimuksessa mainita viemäriä
- Kohta 1.17: ei koske, ellei sopimuksessa mainita viemäriä
- Kohta 1.18: ei koske, ellei sopimuksessa mainita hulevettä

LUKU 2. LIITTÄMINEN

- Luku 2. Liittäminen: ei koske, koska kyseessä on käyttösopimus

LUKU 3. SOPIMUS

- Kun viitataan ”liittymis- ja käyttösopimukseen”, nämä kohdat eivät suoraan koske tätä talousvesisopimusmallia, ellei samassa sopimuksessa sovita myös liittämistä. Vastaavasti ”liittyyjä” ei ole sopimuksen sopijapuolena, ellei sovita myös liittymisestä, joten liittyyjää koskevat ehdot jäävät yleensä ulkopuolelle. ”Kuluttajaa” koskevat ehdot eivät koske tätä talousvesisopimusmallia eivätkä siihen perustuvaa sopimusta.
- Sen sijaan ”asiakasta” ja ”käyttösopimusta” koskevat ehdot saattavat koskea myös tätä talousvesisopimusta, samoin ”kiinteistön haltijaa” tarkoittavat ehdot.

- Sopimusmalliin perustuvan sopimuksen nojalla ei voi myöskään esittää jäteveden tai huleveden viemärointiin perustuvia vaatimuksia. Esitetyt periaatteet pätevät kaikkiin muihinkin lukuihin yleisten toimitusehtojen mallissa.

LUKU 7. LAITOKSEN TOIMINTA JA KESKEYTYKSET

- Kohta 7.3: Kaksi viimeistä kappaletta eivät koske tätä sopimusmallia tai siihen perustuvaa sopimusta
- Kohta 7.6: kolme ensimmäistä kappaletta eivät koske tätä sopimusmallia tai siihen perustuvaa sopimusta
- Kohta 7.8: ei koske, jos asiakas ei johda vesiä viemäriin saman sopimuksen perusteella. (Kielto koskee kuitenkin kaikkia asiakkaita, joilla on mahdollisuus johtaa viemäriin jotain kiinteistöltä, vaikka jätevesisopimusta ei olisi).

LUKU 8. KIINTEISTÖN VESI- JA VIEMÄRILAITTEISTOT

- Kohta 8.3: ei koske, ellei samassa sopimuksessa sovita liittymisestä
- Kohta 8.4: ei koske, ellei samassa sopimuksessa sovita liittymisestä
- Kohta 8.6: koskee, paitsi jätevesilaitteistojen osalta, ellei tässä ei sovita niistä.

LUKU 10. ASIAKKAAN KIINTEISTÖN KÄYTTÖ

- Kohta 10.2: ei koske, ellei sopimuksessa käsitellä viemäriä.

LUKU 11. ERIMIELISYYDET:

- Kaksi viimeistä kappaletta ei koske

7

HYÖDYLLISET LINKIT

Maa- ja metsätalousministeriö. 2014. Elintarviketeollisuus vesihuoltolaitoksen asiakkaana – Opas yhteistyön järjestämiseen. Saatavana [6.10.2017] esimerkiksi: <http://www.etl.fi/media/aineistot/suosituksset-ja-ohjeet/mmm-elintarviketeollisuus-vesihuollon-asiakkaana.pdf>

OPPAAN LIITE: TALOUSVESISOPIMUKSEN MALLI LIITTEINEEN

[Word-versio]

SOPIJAPUOLET JA YHTEISTOIMINTA

26 § Sopijapuolet

Talousveden toimittajan (jälj. myyjä) nimi ja yhteystiedot

[Vesihuoltolaitos (jälj. myyjä): nimi, y-tunnus, osoite]

Myyjän yhteyshenkilö ja hänen yhteystietonsa määritellään liitteessä A.

Asiakkaan (jälj. ostaja) nimi ja yhteystiedot

[Elintarviketeollisuusyrittäjä (jälj. ostaja): nimi, y-tunnus ja osoite, laskutusosoite]

Ostajan yhteyshenkilö ja hänen yhteystietonsa määritellään liitteessä A.

Talousveden käyttöpaikka

[Teollisuuslaitoksen nimi]

[Osoite]

(Talousveden käyttöpaikalle on tehty erillinen liittymissopimus [liittyjän tiedot] kanssa.)

27 § Yhteistoiminta

Sopijapuolet kokoontuvat säännöllisesti vähintään kerran vuodessa.

Sopijapuolet käsittelevät kokoontumisessa ainakin seuraavat asiat:

- Kummankin sopijapuolen seuraavan vuoden vedenkäyttöennusteen, suunnittelu-, kunnossapito- ja rakennushankkeet, edellisen vuoden taloustilanteen sekä muut tiedossa olevat yhteistyöhön vaikuttavat seikat
- Myyjän perimät maksut ja ennuste hintojen kehittymisestä
- Kuluneen kauden veden laatua ja toimitusta koskevat seikat, kuten laadunvalvonnan ja -seurannan tulokset (myyjän, ostajan sekä valvojan)
- Varautumissuunnitelman mukaiset sekä tässä sopimuksessa sovitut toimenpiteet häiriötilanteisiin varautumisesta
- Investoinnit, joihin ostaja osallistuu
- Sopijapuolten vakuutusturvan ja vakuutusturvassa mahdollisesti tämän sopimuksen kannalta tapahtuneet merkittävät muutokset.
- Sopimusta mahdollisesti koskevat erimielisyydet ja kehitysehdotukset
- Yhteyshenkilöiden yhteystiedot (liite A)
- Seuraavan kokouksen ajankohta

SOPIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

28 § Sopimuksen tarkoitus

Myyjä ja ostaja sopivat talousveden toimittamisesta [mistä; vesihuoltolaitoksen nimi] [minne; teollisuuslaitoksen/paikan nimi, osoite, kiinteistötunnus] ja käyttämisestä seuraavaa:

[Yleiskuvaus ostajan toiminnasta sekä toimitettavan talousveden käyttötarkoitus.

- Elintarvikkeiden ja ruoan valmistus myyntiin
- Lastenruokien valmistus myyntiin
- Juomavesi
- Eläinten juomavesi
- Jäähdytysvesi
- Jään valmistus (elintarvikekäyttö tai myynti)
- Kasteluvesi (puutarhatuotteet myyntiin)
- Prosessivesi / vaippavesi (elintarvikkeiden valmistus)
- Jäähdytys ja sammutusvesi
- Eläinrehujen valmistus]

[Yleiskuvaus myyjän toiminnasta, esimerkiksi kuvataan vedenhankinta ja käsittelyprosessi.]

Talousveden toimittamiseen myyjältä ostajalle ei sovelleta vesihuoltolakia (119/2001).

Tämä sopimus korvaa osapuolten väliset aiemmat, talousveden ottamiseen ja käyttöön liittyvät sopimukset.

- [Lista kumottavista ja/tai korvattavista sopimuksista.]

Kiinteistön liittämiseen myyjän verkostoon sovelletaan kuitenkin tämän sopimuksen estämättä liittymisestä tehtyä erillistä sopimusta (liittymissopimus).

29 § Talousveden toimittamisen aloittaminen

Talousveden toimittaminen myyjältä ostajalle aloitetaan [pp.kk.vvvv]. Liittämisen käytännön asioista sovitaan liittymissopimuksessa.

VEDEN MÄÄRÄ JA LAATU

30 § Vastuunaja, myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot sekä veden mittaus

Myyjä vastaa siitä, että sen toimittaman talousveden laatu täyttää talousvettä koskevan lainsäädännön mukaiset ja valvovien viranomaisten asettamat laatuvaatimukset kiinteistön liittämiskohdassa. Liittämiskohdan jälkeen vastuu siitä, ettei talousveden laatu heikkene, siirtyy myyjältä ostajalle. (Mikäli ostaja on eri kuin liittyyjä, ostaja ja liittyyjä sopivat vastuista erikseen heidän välisessään sopimuksessa.) (Liittämiskohdan sijainti on kuvattu liitteessä B.) (Talousvesiasetuksen mukaisiin laatusuosituksiin liittyvistä erityisehdoista sovitetaan liitteessä B.)

Myyjä vastaa vesijohtoverkostonsa ja –laitteistonsa rakentamisesta, ylläpidosta ja korjauksista, niin että verkosto ei aiheuta vaaraa ostajalle toimitettavan talousveden turvallisuudelle ja jakelulle. Myyjä vastaa siitä, että sen vesihuoltolaitteistot ovat viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaiset. Vesihuoltolaitteistot on lisäksi rakennettava ja pidettävä kunnossa niin, ettei laitteistoista pääse tapahtumaan ostajalle toimitettavan talousveden laadun heikentymistä.

Ostaja vastaa vesihuoltolaitteistostaan liittämiskohdasta eteenpäin. Ostaja vastaa siitä, että sen vesihuoltolaitteistot ovat viranomaismääräysten ja ohjeiden mukaiset. Vesihuoltolaitteistot on lisäksi rakennettava ja pidettävä kunnossa siten, ettei laitteistoista pääse tapahtumaan takaisinvirtausta myyjän vesijohtoverkoston missään tilanteessa.

Mikäli ostaja ottaa vettä muustakin vesilähteestä kuin vesihuoltolaitoksen vesijohtoverkostosta, niin nämä vesilähteet tulee pitää erossa toisistaan viranomaismääräysten mukaisesti.

Myyjällä on oikeus tarvittaessa tarkastaa ostajan vesihuoltolaitteiston laatu, kunto ja toiminta. Ostajalla on oikeus tarvittaessa auditoida vesihuoltolaitoksen toiminta asiasta erikseen sovittaessa.

Ostaja varaa vesimittarille viranomaisohjeiden mukaan rakennetun tilan (mittauspiste), johon myyjä asentaa vesimittarin. Ostaja vastaa mittaritilan rakentamisesta ja kunnossapidosta. Mittarin sijainti on esitetty liitteessä B.

Mittauspisteeseen tulevan vesimittarin hankkimisesta, asentamisesta ja käyttöönotosta aiheutuvista kustannuksista vastaa myyjä. Vesimittari on myyjän omaisuutta ja myyjä huolehtii kustannuksellaan sen hoidosta, kuten huolloista, kalibroinnista ja ylläpidosta. Vesimittari luetaan ja kalibroidaan liitteessä B määritellyllä tavalla.

Myyjä sopii ostajan kanssa ajankohdasta, jona kiinteistölle voidaan tulla huolehtimaan edellä tässä kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä, kuten vesimittarin huollosta tai luenasta. Ostajan tulee järjestää myyjälle esteetön pääsy kiinteistölle ja mittaritilaan kuukauden kuluessa myyjän yhteydenotosta. Mikäli ostaja ei järjestä myyjälle esteetöntä pääsyä edellä mainittujen toimenpiteiden suorittamiseksi, ostaja vastaa tästä aiheutuvista haitoista ja vahingoista.

31 § Veden laatu ja laadun seuranta

Myyjä vastaa siitä, että toimitettava talousvesi täyttää kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaiset vaatimukset talousveden laadulle kiinteistön liittämiskohdassa. Kumpikin sopijapuoli huolehtii talousveden laadusta ja laadun säännöllisestä valvonnasta omalla vastuualueellaan liitteessä B määritellyn vastuurajan (liittämiskohta) mukaisesti.

Myyjä antaa ostajalle tarpeelliset ja riittävät tiedot toimitettavan talousveden laadusta ja siinä tapahtuneista tai käsittelyprosessissa tapahtuneista muutoksista ottaen huomioon tiedokseen annetut ostajan tuotantotoiminnan asettamat vaatimukset.

Myyjällä on oikeus talousvesiasetuksen (1352/2015) mukaisesti aloittaa ostajalle toimitettavan talousveden laatuun vaikuttava talousveden desinfiointi välittömästi, kun myyjä saa tietoonsa epäilyn talousveden mikrobiologisesta saastumisesta tai sen mahdollisuudesta. Myyjän tulee viipymättä ilmoittaa ostajalle tällaisesta normaalista poikkeavasta desinfioinnista.

Sopijapuolet sopivat talousveden laadun seurannan järjestämisestä ja seurantatietojen jakamisesta seuraavaa:

- Tiedot veden laadusta toimitetaan liitteen B mukaisesti

- Mitattavat laatumuuttujat on määritelty liitteessä B

32 § **Vesimäärä ja paine**

Myyjä pyrkii tämän sopimuksen mukaiseen häiriöttömään talousveden toimittamiseen. Ostaja pyrkii tämän sopimuksen liitteessä B määriteltyyn talousvedenottoon. Ostaja ilmoittaa myyjälle äkillisistä talousvedenoton muutoksista.

Talousveden toimitus tapahtuu normaalitilanteessa (ostajan normaalitalousvedenotto) tämän sopimuksen liitteessä B määritellyllä paineella. (Ostaja ottaa talousvedenotossaan huomioon talousvedenottomäärän mahdolliset vaikutukset sovittuun painetasoon.)

Myyjä tiedottaa ostajaa sellaista seikoista ja tapahtumista, jotka vaikuttavat talousveden toimitukseen myyjältä ostajalle. Ostaja tiedottaa myyjää poikkeavasta talousvedenotosta mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Näistä tilanteista sovitaan tämän sopimuksen kohdassa ”Riskienhallinta, toiminta häiriötilanteissa ja ilmoitusvelvollisuudet”.

Talousveden toimituksesta häiriötilanteissa sovitaan tämän sopimuksen 9 § ja 10 §.

RISKIENHALLINTA, TOIMINTA HÄIRIÖTILANTEISSA JA ILMOITUSVELVOLLISUUDET

33 § **Vahingon torjuminen ja yhteistyö riskienhallinnassa**

Kummankin sopijapuolen on arvioitava toimintaansa kohdistuvat vaarat ja arvioitava niihin liittyvät riskit. Riskinarvioinnin perusteella osapuolet arvioivat yhdessä tämän sopimuksen ehtojen toteuttamiseen kohdistuvat suurimmat riskit.

Sopijapuolet suorittavat tarvittavat riskienhallintatoimenpiteet riittävässä määrin mahdollisten vahinkojen minimoimiseksi. [Sopijapuolet ovat laatineet yhteisen suunnitelman riskeihin varautumiseksi/Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen sopijapuolet laativat yhteisen suunnitelman riskeihin varautumiseksi [aikaraja].]

Kummankin sopijapuolen on varauduttava tunnistettuihin häiriötilanteisiin laatimalla ja päivittämällä varautumissuunnitelma oman toimintansa osalta ja sovitettava suunniteltu häiriötilannetoiminta tarvittavilta osin yhteen toistensa suunnitelmien kanssa.

Sopijapuolten tulee vahingon uhatessa tai sattuessa ryhtyä kaikkiin sellaisiin toimiin, joita sopijapuolelta voidaan kohtuudella vaatia ja edellyttää vahingon torjumiseksi tai rajoittamiseksi. Kohtuulliset kustannukset, jotka aiheutuvat sopijapuolelle vahingon torjumisesta ja rajoittamisesta toisen sopijapuolen vastuualueella, on korvattava.

34 § **Poikkeuksellinen talousvedenotto**

Poikkeuksellisella talousvedenotolla tarkoitetaan sellaista talousvedenottoa, joka poikkeaa siitä, mitä tässä sopimuksessa on toisaalla sovittu.

Ostajan on sovittava etukäteen myyjän kanssa poikkeuksellisesta talousvedenotosta, ellei syy ole ennalta arvaamaton ja ylivoimainen. Lisäksi ostaja on velvollinen ilmoittamaan myyjälle [viipymättä] sellaisista poikkeus- ja häiriötilanteista talousvedenotossa, jotka saattavat aiheuttaa haittaa myyjän toiminnalle, eivätkä vielä ole myyjän tiedossa.

Ostaja on velvollinen korvaamaan poikkeuksellisesta talousvedenotosta myyjälle aiheutuneet kohtuulliset kustannukset, mikäli poikkeuksellinen talousvedenotto on johtunut ostajasta johtuvasta syystä, eikä syy ole ollut ennalta arvaamaton ja ylivoimainen.

35 § Talusveden toimittaminen häiriötilanteissa

Vesihuoltolaitos vastaa verkostoihinsa liitettyjen kiinteistöjen vesihuoltopalvelujen saataavuudesta häiriötilanteissa. Myyjä on velvollinen ilmoittamaan ostajalle viipymättä sellaisista häiriötilanteista talusveden jakelussa (määrässä tai laadussa), jotka saattavat aiheuttaa haittaa ostajan toiminnalle eivätkä vielä ole ostajan tiedossa. Ostaja on velvollinen ilmoittamaan myyjälle havaitsemistaan poikkeamista myyjän toimittaman talusveden määrässä tai laadussa.

Toimitettavan talusveden määrää voidaan vähentää, jos myyjä joutuu rajoittamaan talusveden toimitusta asiakkaille sen takia, että vedestä on puutetta poikkeuksellisen kuivuuden, vedenottamon saastumisen, suuren putkirikon tai muun vastaavan sopijapuolista riippumattoman syyn johdosta ja myyjä ei pysty kohtuudella toimittamaan ostajalle tässä sopimuksessa tarkoitettua määrää tai laatua ottaen huomioon lainsäädännön ja muiden säännösten mukaiset määräykset.

Myyjä voi poiketa lainsäädännön vaatimusten mukaisesta toimitettavan talusveden laadusta, mikäli talusvesiasetuksen mukainen viranomaisen on antanut luvan poikkeukseen. Ostaja voi kieltäytyä vastaanottamasta talusvettä, joka ei täytä toisaalla tässä sopimuksessa asetettuja laatu-ehdoja.

Myyjä sopii ostajan kanssa ostajalle toimitettavan talusveden määrän vähentämisestä tai muista poikkeuksista tässä sopimuksessa tarkoitettuun talusveden toimitukseen hyvissä ajoin etukäteen, jos mahdollista. Toimitus on saatettava normaaliksi heti vähennykseen oikeuttavan syyn poistuttua.

Talusveden toimittamista ostajalle ei saa kuitenkaan lakkauttaa kokonaan ilman valvovan viranomaisen tai tuomioistuimen päätöstä, jos kyse ei ole tässä sopimuksessa tarkoitetuista keskeytyksistä tai ylivoimaisesta esteestä. Ylivoimaisen esteen sattuessa myyjä vapautuu talusveden toimituksesta siinä määrin ja niin pitkäksi ajaksi, kun sopimuksen noudattaminen on ylivoimaisen esteen vuoksi mahdotonta.

36 § Talusveden toimittamisen keskeyttäminen kunnossapitotöiden vuoksi

Myyjällä on oikeus keskeyttää talusveden toimitus [yhtä keskeytystä kohti enintään x h] tai rajoittaa sitä välttämättömien korjaus-, huolto- tai muutostöiden johdosta.

Talusveden toimituksen keskeyttämisestä tai rajoittamisesta korjaus-, huolto- tai muutostöiden ajaksi on sovittava riittävän ajoissa, kuitenkin vähintään [x] viikkoa etukäteen ostajan kanssa ja työ on pyrittävä suorittamaan pienen vedenkulutuksen aikana, mikäli tilanne ei edellytä välittömiä korjaustoimenpiteitä.

37 § Talusveden toimituksen keskeyttäminen ostajan laiminlyönnin vuoksi

Sen estämättä, mitä muualla tässä sopimuksessa sovitaan talusveden toimituksen keskeyttämisestä, myyjällä on myös oikeus keskeyttää talusveden toimitus, jos ostaja on olennaisesti laiminlyönyt tässä sopimuksessa tarkoitettujen maksujen suorittamisen tai on muuten rikkonut olennaisesti säädöksiin tai tähän sopimukseen perustuvia velvoitteitaan.

Myyjä voi keskeyttää talusveden toimittamisen ostajalle tässä kohdassa tarkoitettua syytä kohtuullisessa ajassa ottaen huomioon laiminlyönti tai rikottu velvoite, mutta kuitenkin aikaisintaan [x viikon] kuluttua siitä, kun keskeyttämisen uhkasta on ensimmäisen kerran ilmoitettu ostajalle eikä laiminlyöntiä tai velvoitteiden rikkomista ole oikaistu ajoissa ennen ilmoitettua keskeyttämisajankohtaa. Jos säädösten tai tämän sopimuksen

vastainen toiminta on omiaan aiheuttamaan välitöntä vaaraa tai huomattavaa haittaa myyjän laitoksen käytölle taikka terveydelle tai ympäristölle, talousveden toimittaminen voidaan keskeyttää välittömästi.

38 § Talousveden toimituksen virhe

Mikäli myyjän talousveden toimitus taikka sen toimittaman talousveden laatu, toimitustapa, määrä tai myyjän palvelu muutoin ei vastaa sitä, mitä tässä sopimuksessa on sovittu, tai toimitus on keskeytetty tämän sopimuksen vastaisesti, kyseessä on talousveden toimituksen virhe.

Virheenä ei pidetä kuitenkaan sitä, että veden laatu häiriintyy tai toimitus keskeytyy tai rajoittuu tilapäisesti ostajan tai kolmannen osapuolen aiheuttaman syyn tai muun myyjästä riippumattoman syyn takia.

Ostajalla on oikeus vahingonkorvaukseen siten kuin jäljempänä tämän sopimuksen 14 § sanotaan, jos virheestä on aiheutunut ostajalle vahinkoa.

39 § Vahingonkorvaus

Myyjä on velvollinen korvaamaan ostajalle talousveden toimituksen virheen aiheuttamat välittömät vahingot. Välittöminä vahinkoina myyjä korvaa ostajalle mahdolliset henkilövahingot, tuotantolaitoksen esinevahingot sekä puhdistus- ja korjauskulut. Mikäli kyseessä on myyjän huolimattomuus, myyjä korvaa ostajalle lisäksi ostajan pilalle menneiden tuotteiden todelliset valmistuskustannukset sekä vahingon tarpeelliset selvittelykulut.

Mikäli ostaja tämän sopimuksen vastaisella toiminnallaan aiheuttaa vahinkoa myyjälle, korvaa ostaja mahdollisten henkilövahinkojen ja esinevahinkojen lisäksi puhdistus- ja korjauskulut. Mikäli kyseessä on ostajan huolimattomuus, korvaa ostaja myyjälle lisäksi vahingon tarpeelliset selvittelykulut.

Sopijapuolten tähän sopimukseen perustuva vahingonkorvausvastuu on enintään [x euroa]. Sopijapuolet eivät korvaa toiselle sopijapuolelle tai kolmannelle osapuolelle aiheutuneita välillisiä vahinkoja. Mikäli vahinko on aiheutettu tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella, vastuunrajoituksia ei sovelleta. Tällöin vahinkoa kärsineellä sopijapuolella on oikeus täyteen korvaukseen mukaan lukien korvaus välillisestä vahingosta.

40 § Ylivoimainen este

Kumpikaan sopijapuoli ei vastaa virheestä, sopimuksen vastaisesta toiminnasta tai vahingosta, joka johtuu ylivoimaisesta esteestä. Sopijapuolen on ilmoitettava ylivoimaisesta esteestä toiselle sopijapuolelle viipymättä, samoin kuin esteen lakkaamisesta.

Ylivoimaisella esteellä tarkoitetaan tässä sopimuksessa sopijapuolen vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevaa estettä, jota hänen ei kohtuudella voida edellyttää ottaneen huomioon sopimuksentekohetkellä ja toiminnassaan ja jonka seurauksia hän ei myöskään kohtuudella olisi voinut välttää tai voittaa.

Alihankkijan toiminnasta tai laiminlyönnistä johtuvaa katkosta talousveden toimituksessa tai muuta virhettä ei katsota ylivoimaiseksi esteeksi. Sopijapuoli vastaa alihankkijoidensa suorituksista sekä mahdollisista virheistä ja laiminlyönneistä kuin omistaan.

HALLINTO JA TALOUS

41 § Maksut, laskutus ja mittarin luenta

Myyjä veloittaa ostajaa toimittamastaan talousvedestä liitteen C mukaisesti. Myös laskutuksesta sovitaan liitteessä C. Laskutuksen perustana olevat vesimittarit luetaan liitteen B mukaisesti.

Maksamattomille erääntyneille laskuille on suoritettava eräpäivän jälkeen kulloinkin voimassa olevan korkolain mukainen viivästyskorko eräpäivästä täyden maksun tapahtumiseen saakka.

Mikäli ostaja osallistuu vesihuoltolaitoksen investointeihin, investoinnin jakautumisesta myyjän ja ostajan kesken sovitaan etukäteen.

Muiden kuin tässä kohdassa tai liitteessä C määriteltyjen maksujen osalta noudatetaan myyjän hinnastoa (liite D) ja palvelumaksuhinnastoa (liite E).

ERIMIELISYYDET

42 § Riidanratkaisu

Tämän sopimuksen pätevyyttä, tulkintaa ja soveltamista koskevat erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät neuvotellen voi sopia, ratkaistaan [käyttöpaikan tai kiinteistön sijaintipaikan mukaisessa käräjäoikeudessa/Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti välimiesmenettelyssä.]

SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN, VOIMAANTULO JA IRTISANOMINEN

43 § Sopimuksen muuttaminen

Sopimusta voidaan muuttaa yhteisesti siitä sopimalla. Muutokset voivat koskea esimerkiksi vedentoimitukseen liittyviä teknisiä järjestelyjä tai muita käytäntöihin liittyviä toimenpiteitä. Muutokset tehdään kirjallisesti ja ne on kummankin sopijapuolen erikseen vahvistettava.

Sopimuksen liitteitä voidaan muuttaa seuraavasti:

- Yhteyshenkilöitä (liite A) voidaan muuttaa toisen sopijapuolten ilmoituksella
- Maksuja ja hinnastoa koskevaa liitettä (liite C) sekä teknistä liitettä (liite B) voidaan muuttaa yhteistyökokouksen pöytäkirjan perusteella

Sopijapuolella on aina oikeus esittää sopimuksen voimassaoloaikana muutoksia, jotka perustuvat pakottavan lainsäädännön, lupamääräyksen tai muun viranomaismääräyksen muutokseen, tekniseen kehitykseen, sopijapuolen olosuhteiden olennaiseen muuttumiseen tai muuhun vastaavaan syyhyn. Toinen sopijapuoli on tällöin velvollinen neuvottelemaan sopimuksen muuttamisesta vastaamaan muuttuneita olosuhteita.

Sopimuksen ja sen liitteiden muutoksista on sovittava kirjallisesti ja kummankin osapuolen on vahvistettava muutokset allekirjoituksillaan.

44 § Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan, kun sopijapuolet ovat sen hyväksyneet ja sopimus on allekirjoitettu. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Sopimuksen pykälät [x] tulevat voimaan [kun talousveden toimittaminen on alkanut].

45 § Sopimuksen päättäminen

Kummallakin sopijapuolella on oikeus irtisanoa tämä sopimus noudattaen [x kuukauden/vuoden] irtisanomisaikaa. Irtisanominen on tehtävä kirjallisesti.

Sopimuksen irtisanominen edellyttää lisäksi, että ostajan saatavilla on korvaava vesilähde tai muu keino turvata toimintansa jatkuminen.

(Sopimusta ei voida irtisanoa päättymään ennen vuotta ____.)

Sopimus voidaan päättää edellä mainituista rajoituksista huolimatta ilman irtisanomisaikaa, mikäli:

- sopijapuolen toiminta (kokonaan/toimipaikka) lakkaa,
- sopijapuoli tuomitaan konkurssiin,
- sopijapuolen oikeus harjoittaa sopimuksen mukaista toimintaa kielletään pysyvästi viranomaisen toimesta,
- sopijapuoli menettää oikeuden hallita sopimuksen 1 §:n talousveden käyttöpaikkaa koskevaa kiinteistöä (esimerkiksi vuokrasopimus irtisanotaan).

46 § Sopimuksen siirtäminen

Tätä sopimusta ei saa siirtää kolmannelle osapuolelle ilman toisen sopijapuolen kirjallista suostumusta paitsi silloin, kun siirto liittyy joko liikkeenluovutukseen tai jommankumman sopijapuolen toiminnan sisäiseen uudelleen järjestelemiseen.

47 § Soveltamisjärjestys

Tähän sopimukseen kuuluvat seuraavat asiakirjat ja niitä sovelletaan seuraavassa järjestyksessä:

3. Tämä sopimus
4. Liitteet

48 § Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot

Vesihuoltolaitoksen (myyjän) yleisiä toimitusehtoja sovelletaan tätä sopimusta täydentävästi siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän sopimuksen ehtojen kanssa. Myyjän yleiset toimitusehdot ovat tämän sopimuksen liitteenä F.

Sellaisia yleisten toimitusehtojen kohtia, jotka koskevat kuluttajia tai ainoastaan jäteveden tai huleveden viemärointiä, ei sovelleta tähän sopimukseen.

49 § Luottamukselliset tiedot

Sopijapuolet sitoutuvat ilman toisen sopijapuolen lupaa pitämään luottamuksellisina ja olemaan luovuttamatta kolmansille osapuolille tämän sopimuksen sisältöä ja toisiltaan

saamiaan aineistoja ja tietoja, jotka on merkitty luottamuksellisiksi tai jotka on sellaisiksi ymmärrettävä, sekä olemaan käyttämättä niitä muuhun tarkoitukseen kuin tämän sopimuksen mukaisiin tarkoituksiin, ellei pakottavasta lainsäädännöstä muuta johdu.

Tämän sopimuksen liitteet [x, x ja x] ovat salaisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain nojalla.

50 § Päiväys ja allekirjoitukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi (2) samasanaista kappaletta, yksi kummallekin sopijapuolelle.

Liite A: Yhteyshenkilöt

[Myyjän yhteyshenkilöt (varsinainen yhteyshenkilö sekä hänen varahenkilönsä) yhteystietoineen]

[Ostajan yhteyshenkilöt (varsinainen yhteyshenkilö sekä hänen varahenkilönsä) yhteystietoineen]

Liite B: Tekninen liite

Tässä teknisessä liitteessä sovitaan tarkemmin seuraaviin sopimusehtoihin liittyvistä yksityiskohdista:

- 5 § Vastuun raja ja myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot, veden mittaus
- 6 § Veden laatu ja laadun seuranta
- 7 § Vesimäärä ja paine

5 § Vastuun raja ja myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot, veden mittaus

Liittämiskohta

Kiinteistön tiedot

- Kunta
- Kiinteistötunnus
- Liittymissopimuksen numero
- Käyttöpaikka

Liittyjä (kiinteistön omistaja)

- Nimi
- Postiosoite
- Yhteyshenkilö

Liittämiskohta

- [Selostus liittämiskohdasta (määritelty liittymissopimuksessa)]
- [Karttaote liittämiskohdasta]

Myyjän ja ostajan vesihuoltolaitteistot

- [Tähän kirjataan tarvittaessa tiedot tonttijohdoista ja muista liittyjän laitteista.]
- [Tähän kirjataan tarvittaessa tiedot myyjän jakeluverkostosta, jonka kautta talousvesi toimitetaan ostajalle. Liitteeseen voidaan kirjata esimerkiksi verkoston ominaisuudet, maksimivirtaama sekä virtaussuunta.]

Veden mittaus

Vesimittarin sijainti

- [Sanallinen kuvaus]
- [Kartta vesimittarin sijainnista]

Vesimittarin lukeminen (vaihtoehdoista valitaan tarpeelliset)

- Ostaja huolehtii vesimittarin lukemisesta ja toimittaa tiedon myyjälle [myyjän määrääminä aikoina].
- Myyjä lukee vesimittarin [tarpeen mukaan/määriteltynä ajankohtina].

- Myyjällä on käytössään etäluettavat vesimittarit, jonka lukemaan vedenlaskutus perustuu.
- Myyjällä on oikeus järjestää mittarin kaukoluenta. Luennan järjestämiseksi myyjällä on oikeus asentaa ja käyttää kiinteistöön asennettuja, luentaan tarvittavia laitteita.

Vesimittarin kalibrointi

- Vesimittari kalibroidaan [10/3/2/X] vuoden välein [tai vesimittarin vaihdon yhteydessä].
- Myyjä vastaa kustannuksellaan vesimittarin kalibroinnista.
- Kalibroinnin suorittaa [myyjä/sopijapuolista riippumaton palveluntoimit-taja/muu taho].

6 § Veden laatu ja laadun seuranta

Ostajan kannalta olennaiset veden laatumuuttujat

[Kuvataan ostajan prosessin kannalta olennaiset talousveden laatumuuttujat, joiden muuttuminen voi aiheuttaa ongelmia ostajan prosessissa. Kunkin muuttujan osalta kuvataan sanallisesti, miksi sen muuttuminen voi aiheuttaa ongelmia. Muuttujien osalta kerrotaan itse muuttuja sekä sen suositeltu vaihteluväli.]

- [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
- [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
- [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]

Lainsäädännön vaatimuksia tiukemmat, erityiset vaatimukset talousveden laadulle (Tämä kohta otetaan liitteeseen vain siinä tapauksessa, että erityisistä laatuvaatimuksista sovitaan)

Sen lisäksi, mitä toimitettavan talousveden laadusta on sovittu sopimuskohdassa 6 § (Veden laatu ja laadun seuranta), talousveden laadusta sovitaan seuraavaa:

- Lisävaatimukset myyjän toimittaman talousveden laadulle (lainsäädännön mukaisen talousveden laatuvaatimusten ja -suositusten lisäksi, esim. klooraatti, kloriitti, kokonaisklooripitoisuus, pH, rauta)
  - [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
  - [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
  - [Muuttuja], raja-arvot [xxxx]
- [Seurantapiste, jossa laatuvaatimusten on täytyttävä]

Omavalvonnan järjestäminen ja valvonta-/tarkkailutietojen jakaminen

Sen lisäksi, mitä seurannan järjestämisestä ja seurantatietojen jakamisesta on sovittu sopimuskohdassa 6 § (Veden laatu ja laadun seuranta), talousveden seurannan järjestämisestä ja seurantatietojen jakamisesta sovitaan seuraavaa:

- Sopijapuolet toimittavat toisilleen viranomaisvalvonnan tulokset [kuukausittain/muin määritellyin aikavälein].

- Lisäksi myyjä tarkkailee seuraavia talousveden laatumuuttujia ja ottaa näytteet ohessa määritellyllä näytteenottotaajuudella:
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
- Lisäksi ostaja tarkkailee seuraavia talousveden laatumuuttujia ja ottaa näytteet ohessa määritellyllä näytteenottotaajuudella:
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
  - o [Muuttuja], [näytteenottotiheys], [seurantapiste]
- Raportointitapa:
  - o [Sovitaan raportointiformaatti]
- Tiedot toimitetaan:
  - o [Määritellään tietojen toimittamistapa ja henkilöt, joille tiedot toimitetaan]

Eriyiset toimenpiteet talousveden laadun todentamiseksi ja varmistamiseksi

[Mikäli sopijapuolet sopivat esimerkiksi erityisen näytteenottopisteen rakentamisesta liittämiskohdan läheisyyteen, sovitaan sen tyyppistä, sijainnista, kustannuksista ja vastaavista asioista tässä kohdassa sopimusta.]

Toimenpiteet veden laatuhäiriöihin varautumiseksi

Toimenpiteistä, joilla varmistetaan jatkuvasti talousveden laadun säilyminen tai varaudutaan mahdollisiin laadun häiriöihin ja pyritään estämään laadultaan poikkeavan veden pääsy myyjän verkostosta ostajan verkostoon, sovitaan seuraavaa:

- [Määritellään laitteistot tai toimintamallit, joilla varaudutaan veden laatumuutoksiin, esim. UV-desinfiointi, kloorauslaitteisto]
- [Määritellään ne laitteistot, esim. aktiivihiihliuodatus, ioninvaihtolaitteisto, joilla varaudutaan mahdollisiin vedenlaatumuutoksiin]
- [Sovitaan laitteistojen ja rakenteiden käyttö- ja huoltovastuista]

7 § Vesimäärä ja paine

Ostajan talousvedenotto

[Sanallinen kuvaus vedenotosta: vuosivaihtelu, vuorokausivaihtelu, sesonkivaihtelu, viikonpäivävaihtelu]

Ostajan talousvedenoton normaalit vaihtelut:

- vuositasolla: min [xxx] m³/vuosi, max [xxx] m³/vuosi
- kuukausitasolla: min [xxx] m³/kk, max [xxx] m³/kk
- vuorokausitasolla: min [xxx] m³/vrk, max [xxx] m³/vrk

Sen lisäksi, mitä otettavasta talousvesimäärästä on sovittu sopimuskohdassa 7 § (Vesimäärä ja paine), ostajan vedenotosta sovitaan seuraavaa:

- Normaali ostajan ottama vesimäärä:

- [xxx] l/s
  - [xxx] m³/h
  - [xxx] m³/vrk
  - [xxx] m³/kk
  - [xxx] m³/vuosi
- Suurin otettava vesimäärä:
- [xxx] l/s
  - [xxx] m³/h
  - [xxx] m³/vrk
  - [xxx] m³/kk
  - [xxx] m³/vuosi
- Minimissään otettava vesimäärä:
- [xxx] l/s
  - [xxx] m³/h
  - [xxx] m³/vrk
  - [xxx] m³/kk
  - [xxx] m³/vuosi

Minimivirtaama ja paine

Sen lisäksi, mitä toimitettavasta vesimäärästä ja paineesta on sovittu sopimuskohdassa 7 § (Vesimäärä ja paine), vedentoimituksesta sovitaan seuraavaa

Myyjän toimitettava ostajan liittospisteeseen minimissään oheinen virtaama (virtaama määritellään käytännössä ostajan vedenoton mukaisesti)

- [xxx] l/s
- [xxx] m³/h
- [xxx] m³/vrk
- [xxx] m³/kk
- [xxx] m³/vuosi

Myyjä toimittaa vettä ostajan liittospisteeseen vähintään oheisella minimipaineella:

- [x] bar
- Oheinen minimipainetaso voidaan taata, jos ostajan vedenotto on enintään [xxx] l/s (m³/h) (ostajan maksimi)

Liite C: Hintaliite

Tässä liitteessä sovitaan myyjän ostajalle toimittaman talousveden hinnoittelusta sekä laskutuksesta.

[Talousveden toimittamisesta perittävät käyttö-, perus- ja muut maksut (alv 0 %) sekä niiden määräytymisperiaatteet. Mikäli myyjä ja ostaja ovat sopineet erityisistä vaatimuksista toimitettavalle talousvedelle, kuvataan vaatimusten vaikutus hintoihin tarvittaessa tässä kohdassa.]

[Kuvaus talousveden toimittamisesta perittävien maksujen tarkistamisesta. Voidaan esimerkiksi todeta, että maksujen tasoa tarkastellaan yhteistyökokouksessa tai että niitä tarkistetaan samassa suhteessa kuin muita myyjän asiakasmaksuja.]

Hinnat on esitetty arvonlisäverottomina. Hintoihin lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero.

Myyjä laskuttaa ostajaa seuraavasti (valitaan sopiva vaihtoehto):

- Myydyn veden laskutus tapahtuu [X] välein jälkikäteen.
- Myyty vesi laskutetaan etukäteen [X] välein. Hyvitys tai lisälaskutus tapahtuu mittariluentaan perustuen (tasauslaskutus). Mittarinluennasta sovitaan liitteessä B.

Liite D: Vesihuoltolaitoksen hinnasto

Liite E: Vesihuoltolaitoksen palvelumaksuhinnasto

Liite F: Vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot